

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérlőház)
Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
XX. évf. 34. sz. 1943 február 12 péntek

Előfizetési ár: havonta 3.80 F, negyed-
évre 11.— pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 16 fillér, vasárnap 30 fillér.

Magyar páncélosok hősi harcai a keleti fronton

Kurszk környékén irtóztatos hevességű küzdelem folyik
Friss német és szövetséges hadosztályok közelednek az arcvonal felé

Olasz tudósítás számtalan hősi magyar fegyvertényről

Churchill beszélt a casablancái és adanai találkozóról és a háborús helyzetről

Ujra cáfolják a romániai forrongások és zavargások híreit

A keleti hadszíntéren — mint a Magyar Távirati Iroda értesül, különösen a Don és Donec közötti térségben folynak még igen elkeseredett harcok a bolsevisták és a velük szemben álló szövetséges erők között. — Heves támadások és ellentámadások váltakoztak itt a legutóbbi 24 órában.

E harci terület északi részén kemény elhárító küzdelmeket vívtak a honvéd hadsereg egyes megtámadott seregei is, míg a hadsereg zöménél nem történtek különösebb események.

Az elmúlt hetek súlyos harcaiban önfeláldozó hősiességgel támogatják a gyalogkötélekek küzdelmét a magyar páncélosok, akiknek vitéz és hősiességét a honvéd hadsereg parancsnoka külön napirányban emeli ki. Ez az alig néhány esztendő óta visszatekintő fiatal fegyvernem a menetrendszerű védőharcokban csak alkalmi és helyi szerepekhez jutott. A mozgó harcokra történt áttérés óta azonban a magyar katonák hagyományos vállalkozó szellemének, bátorságának és leleményességének minden értéke megcsillant a páncélos kötélekek fáradhatatlan tevékenységében.

Az időjárás különben változó, gyakori hóviharak vannak, a hőmérséklet azonban az évszakhoz képest továbbra is enyhe.

HALLATLANUL KEMÉNY HARCOK

A keleti hadszíntéri helyzetről szóló német jelentések megállapítják, hogy a német hadsereg elhárító erői az egész déli arcvonalon ezekben a napokban feszítik meg legjobban erőiket. A Rosztov és Orel közötti vidéken a német erők rendkívül elszánt harcokat folytatnak az ellenséggel, amely teljes erejét arra fordítja, hogy a kemény időjárást kihasználva, még az évszaktváltozás előtt döntő hadászati eredményt érjen el.

A német sajtó öszintén feltárja a közvélemény előtt azt a hallatlanul kemény harcot, amelyet a szovjet csapatoknak az erőfeszítése tesz szükségessé, hogy minduntalan új veszélyes áttörést és bekerítést kísérjenek meg. A legutóbbi napokban a szovjet támadásoknak ezek az erőfeszítései a harcokat még fokozták. Számos tudósítás ki-

emeli azt a súlyos követelményt, amely elé a mozgó háború állítja a német katonákat a harcok gyújtópontjaiban. — Ezeknek az erőfeszítéseknek a kiterjesztésében a német lapok megállapítják a bolsevista veszély nagyságát, amellyel szemben az időjárás viszontagságával küzdő katonák a legteljesebb erőfeszítéssel igyekeznek gátat emelni. Berlinben általában az a benyomás uralkodik, hogy éppen az északi szárny gyújtópontjában mind erősebb aktivitást nyer a német elhárítás és a harci helyzetet a fokozódó német ellentámadás jellemzi. A jelek szerint — mondják Berlinben — a német parancsnokság az utóbbi napokban erősebb tartalékokat juttatott el az arcvonalra.

A 80 NAP ÓTA TARTÓ CSATA MÉRLEGE

A Nemzetközi Sajtó Tudósító katonai munkatársa Berlinből figyelemreméltó összefoglaló helyzetképet közöl a keleti arcvonalról. Bevezetőül rámutat arra, hogy az arcvonal déli szakaszán most már nyolcvan napja tombol a nagy elhárító csata. A német hadászati és elméleti háborús években nagy katonai sikereit mindig a nyári és őszi hónapokban vívta ki, a szovjet ezzel szemben a téli hónapokat tekinti a maga idejének. A bolsevista hadvezetés most megkísérli, hogy a téli hónapokban példátlan nagy ember-tömegek és hadianyagmennyiségek feláldozásával megfordítsa a háború sorsát.

A jelenlegi nagy keleti elhárító csata értékelésénél Berlinben éppen ezért emlékeztetnek arra, hogy a német hadvezetés a múlt évben meg tudta állítani a szovjet hadseregek tömegrohamait, sőt ezenkívül elegendő erő és tartalék volt arra, hogy mielőtt bekövetkezett a kedvezőbb időjárás, megsemmisítő visszacsapást hajtszon végre. Bár most a keleti arcvonal déli szakaszán egyes területeket újból át kellett engedni a szovjet hadosztályoknak, más területek pedig a hadászati terv alapján úrtettek ki a német csapatok, a harcok eddigi összeredményeképpen Berlinben leszögezik azt a tényt, hogy a szovjet nem tudta a német és szövetséges csapatok által alkotott európai védőfal pilléreit ledönteni. A keleteurópai frontot a háromhó-

napos nagy harcban nem törték át, a védővonalat egyes helyeken bevonták ugyan, de az egészét kitarított és továbbra is védi Európát a bolsevizmus ellen.

A német hadvezetés egyes helyeken kitér a bolsevista főmegrohámok elől és ezzel a Kurszktól dél felé húzódó arcvonalon sok tekintetben új hadászati helyzetet teremtett. Ez a kitérés a harc folytatása szempontjából döntő módon megrövidítette az arcvonalat, amely az elmúlt hetekben többszáz kilométerrel rövidebbé vált. Közben a tél jórésze elmúlt és egyre közeledik az olvadás, az orosz alföldet elborító iszapenger korszaka, mely más feltételeket teremt.

OLASZ LAPOK A MAGYAR CSAPATOK HŐSISSÉGÉRŐL

Az olasz lapok berlini jelentéseikben kiemelik a keleti arcvonalon harcoló magyar csapatok hősiességét.

A Lavoro Fascista is megemlékezik arról, hogy a német-magyar védelmi vonal legfontosabb pontján a magyar csapatok utolsó töltényükig harcolva hiusították meg a szovjet csapatoknak jelentős német és magyar kötélekek ellen irányuló bekerítési kísérletét.

A Tribuna azt írja, hogy a magyar csapatok heves hóvihárban, hősiessé lenülettel küzdenek a német csapatok oldalán.

Az általános helyzetről a Tribuna azt jelenti, hogy a Rosztov és Kurszk között megindított szovjet támadás még hevesebb lett az eddigénél. Az oroszok sok hadtestet vetettek harcra.

A Lavoro Fascista megállapítja, hogy a bolsevikik egyik két helyen már elérkeztek azokhoz a pontokhoz, ahonnan a múlt nyáron a német támadás elindult. Kurszk környékén irtóztatos hevességű harcok folynak. A szovjet óriási veszteségeket szenvedett és ugyanakkor friss német és szövetséges hadosztályok közelednek az arcvonal felé.

Berlinben bizalommal tekintenek a jobb évszak felé, amely már nem várhat sokáig magára.

MIT ÍR A SZOVJET HADSEREG LAPJA

Az egyik svájci lap moszkvai jelentéséből kitér, hogy a „Krasznaja Zvezda”, a szovjet

hadsereg lapja a harető helyzetről írt beszámolójában beismerte, hogy a német csapatok még nincsenek leverve. A fegyverem a német csapatok között töretlen és a német katonák teljesítik a nekik adott parancsot. A lap beismeri azt is, hogy a német csapatok tervszerűen vonulnak vissza és visszavonulásuk során a városokban és falvakban rendszeresen megsemmisítették azokat a berendezéseket, amelyeket a szovjet csapatok saját céljaikra igénybe vehettek volna. A szovjet lap panaszkodik azért, hogy a szovjet csapatok által elfoglalt területeken nincsenek használható munkakerők.

CHURCHILL BRIT MINISZTERELNÖK

tegnap elmondta beszédét az angol alsóházban. A Német TI ismerteti az angol hírszolgálat jelentését arról, mely szerint Churchill a háborús helyzetről tett kijelentésében többi között közölte, hogy a casablancái értekezlet fő célja volt „az ellenséget szárazföldön, tengeren és a levegőben a lehető legnagyobb mértékben, amilyen gyorsan csak lehet, megtámadni.” „El kell érünk — mondotta Churchill, — hogy az ellenség minden tekintetben, fizikailag és lelkileg szenvedjen.”

A kereskedelmi tengerészet veszteségei tekintetében Churchill továbbra is vonakodott számadatokat közölni. Vonakodását a következőképpen indokolta meg: „Véleményem szerint kívánatos, hogy az ellenség találgassa a helyes számokat.” Churchill ezután megjegyezte, hogy a csapatszállító hajókara-vánokon, amelyeken három milliónyi embert szállítottak, 1340 az áldozatok száma, majd azt állította, hogy az angol-amerikai és kanadai hajóépítések következtében a szövetségesek hajóparkja ma 1.25 millió tonnával több, mint hat hónappal ezelőtt volt.

A brit miniszterelnök még kijelentette, hogy a szövetségeseknek jelenleg kilenc hónapra szóló támadási tervük van. M z ennek az időszaknak letele előtt újból találkozni akar Roosevelt-tel.

Legközelebbi céljának azt ismer-ték el, hogy az ellenséget minden eszközzel eltérítsék az orosz arcvonalról, mielőtt majd felül-emelkednek a tengeralfeljáró-háborúban.

Churchill ezután kijelentette, Casablancában újból megerősítette, hogy Nagybritannia a Japán elleni háborút a feltétel nélküli megadásig fogja folytatni, még abban az esetben is, ha az európai háború a csendesóceáni háború előtt érne véget.

A szövetségesek részéről Oroszországnak nyújtott segítséggel kapcsolatban Churchill hangsúlyozta, hogy minden emberileg lehetővé tett, hogy a szövetségesek haderőit a legnagyobb gyorsasággal és eréllyel, a legnagyobb terjedelemben vessék harcba az ellenség ellen.

Churchill ezután az adanai megbeszélésekre tért rá és hangsúlyozta, hogy az azokról kiadott közleményben nem szabad többet keresni, mint amennyi abban tényleg benne van. Nem tartozik Anglia politikájához, hogy kényelmetlenséget okozzon Törökországnak. A Törökországnak szóló fegyverszállításokra hivatkozva nem terjesztett semmiféle követelést sem Törökország elé — mondotta.

Churchill az alsóházban közölte még, hogy Eisenhower az északafrikai szövetséges csapatok főparancsnokává nevezte ki. A 8. hadsereg a főparancsnokság alá kerül. Alexander tábornokot Eisenhower főparancsnoksága alatt helyettes főparancsnokká nevezte ki. Giraud beleegyezett abba, hogy a tuniszi francia hadsereget Anderson tábornok parancsnoksága alá helyezze.

RENDKÍVÜLI MÓDON TITKOLJAK

A CASABLANCÁI TERVEKET

A „Basler Nachrichten” című svájci lap szerint Londonban az a benyomás, hogy Churchill visszatérése után gyorsan követték egymást az események. Egyes lapok annyira mennek állításokban, hogy megállapítják: A legnagyobb események általában megállapítják, hogy meg kell várni a fejleményeket. Egyes megfigyelők mindenesetre azon a meggyőződésen vannak, hogy a jelszó: tempó. Churchill visszatérése óta számos tanácskozást folytatott politikai és katonai személyiségekkel és azokat tájékoztatta a Casablancában kidolgozott tervekről. Ezeket a terveket annyira titkolják — írja a svájci lap —, hogy az se engedték meg, hogy Casablancából akár titkos szöveggel tájékoztassák meg Londonba. Ezek

Az epekövek, az idősebb epohályaggyulladás és a hurutos sárgaság kezelésében reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz kevés forróvízzel keverve és lassan, kortyanként elgyasztva, gyakran rendkívül jóhatást és friss közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát.

ket a terveket Churchill személyesen hozta magával. Tekintettel arra, hogy Churchill és Roosevelt hangzottak, első céljuk, hogy amennyire csak lehetséges, mentesítsék a szovjetet a nyomás alól. A második arcvonal kérdése ismét a legteljesebb mértékben időszertűvé vált Londonban.

A TUNISZI HELYZET Tunéziában a légi tevékenység.

HADIJELENTÉSEK

Keleti szárazföldi harcok

A német véderőfőparancsnok-ság közli: A keleti arcvonal déli részén a súlyos harcok tovább tartanak. Szerdán ennek a szakaszának több helyén jelentős elhárító eredményeket értünk el és a Szovjetnek emberben és hadi anyagban súlyos veszteségeket okoztunk.

Nyugat-Kaukázusban helyi jelentőségű harcok folytak. A Novoroszjszktól délnyugatra partra szállt újabb ellenséges kötelékekkel szemben ellentámadásaink eredményesek voltak.

A Donec felső folyásának területén az ellenség minden támadását, véres veszteséget okozva a bolsevistáknak, visszautasítottuk. Egy szovjet harccsoport körül a gyűrűt még jobban összeszorítottuk.

Az Oskol-szakasztól nyugatra a bolsevista csapatok a szerdai nap folyamán is megkísérelték, hogy tömegtámadásaikkal egyes védelmi pontokon leküszöböljék a német erőket és ezáltal megakadályozzák a mozgó hadműveleteket. Helyi tartalékok ellentámadásával azonban sikerült az előrehaj-

Északafrikában és a Földközi-tengeren

Az olasz főhadiszállás közleménye: Tunisban nem történt semmiféle említésre méltó esemény. A német légitörő légi harcban lefűtött négy angol repülőgépet. A Kairouan ellen intézett február 9-iki ellenséges légitámadás áldozatainak száma az arab lakosság körében mintegy kétszáz halott és háromszáz sebesült.

Nyugati légiháború

A német véderő főparancsnok-ság közli: A megszállott nyugati területek partvidéke ellen intézett ellenséges nappali légi előretörések folyamán 7 ellenséges

Legújabb jelentés a keleti harcokról

Berlin, február 11. A Nemzetközi Tájékoztató Iroda közli a keleti harcokról helyzetéről:

A német páncélos kötelékek erőteljes támadásai a keleti arcvonal déli szárnyán szerdán fontos területeket tisztítottak meg. A bolsevikiek ismételt tömegtámadásokkal igyekeztek megakadályozni a német védelmi vonal megszilárdítását, de kísérleteik mindössze arra vezettek, hogy a bolsevikiek előrehajtott rohamcsoportjait a német csapatok bekerítették és a német harcok keleti részén a szovjet csapatok számtalan dűbös roham holtvágányra futott.

Vigszínház mozgó

A megható, művészi és lebilincselő magyar filmek:

Szerelmi láz

A legszébb szerelmi regény. Főszereplők: Dayka Margit Csontos, Timár, Maklár.

ségtől tekintve aránylag nyugalom van. Az olasz Stefani jelentése szerint a tuniszi angol-amerikai vállalkozás az idő múlásával egyre nehezebbnek és bizonytalanabbnak mutatkozik. Mint hogy az ellenségnek nem sikerült meglepetésszerűen birtokába vennie Tuniszi, a tengelyes csapatok ott nemcsak az állandó hídfőállásokat tudták létesíteni, amelyeket mindjobban kiszélesítenek nyugat és dél felé, hanem összeköttetést is teremtettek a Tripoliszból érkező haderőkkel. A nagy esztét Tuniszt még meg kell vinni, de az ellenség eddig szenvedett kudarcai és a tengelyes csapatok kedvező új helyzete alapján legalább is kétségesnek látszik, hogy az ellenfél megvalósíthassa nagyratörő terveit — állapítja meg a Stefani jelentés.

tot, ellenséges oszlopokat szétverni és megsemmisíteni. Ezen a szakaszon negyven ellenséges páncélos löttünk ki. A légitörő nagy harc- és zuhanóharc- repülőgépezredel ismét hatalmas támadásokat intéztek az ellenséges menetoszlopok, csapatok és összehverődött járművek ellen.

A keleti arcvonal északi részén az ellenség a Ladoga-tó felé eddig folytatott támadásait, mivel itt semmilyen haladást nem tudott elérni, más arcvonalra helyezte át. Ezek a támadások, bár páncélosok és a csatarepülőgépek erősen támogatják, eredménytelenek maradtak. Egy helyi betörési ponton még harc folyik.

Ezen az arcvonalszakaszon harci repülőgépek éjjel és nappal bombázták az ellenséges páncélos kőszelvény állásokat és utánpótlási közlekedést. Február 1 és 10. között a keleti arcvonalon a hadsereg kötelékkel 351 szovjet páncélos romboltak szét, zsákmányoltak vagy tettek mozgásképtelenné.

Egy olasz repülőgép nem tért vissza támaszpontjára. Angol repülőgépek megtámadták a Földközi tengeren egy olasz tengeralattjárót anélkül, hogy a hajóján bármiféle kárt tettek volna. Az egyik támadó bombavető a tengeralattjáró légvédelmi ágyújának találatát következtében a tengerbe zuhant.

repülőgépek lelőttünk. Német harci repülőgépek szerdán Dél-Anglia sok helyiségét eredményesen támadták.

Azokat az erősítéseket, amelyeket a szovjet vezetés éjnek idején a Novoroszjszki vidékén bekerített csapatok tehermentesítésére vették be, a német csapatok a román csapatokkal együtt hajnalban megtámadták és megakadályozták minden további előnyomulást.

A német csapatok az Abin-szakaszon és a Kuban vidékén majdnem mindenhol már az állások előterében visszaverték a szovjet csapatok számos támadását, amelyeket sok esetben stormovikok is támogattak. Ezekben a harcokban a német vadászok nyolcat löttek ki a szovjet páncélos gépek közül.

Hungária Filmszínház

Ma utoljára:

Keresztúton

Főszereplők: Tolnay, Ajtay, Perényi, Somlay. Előadások: 3, 5 és 7 órakor.

A Don torkolatvidéken a bolsevikiek kisebb erővel oldal-támadást kíséreltek meg az Azovi-tenger jegén át, ez azonban összeomlott a német biztosító csapatok tüzeiben.

A Donec középső szakaszán, ahol a bolsevikiek támadásait szintén a legerősebb páncélos és csata repülőgépekkel folytatták, a német csapatok riadó-készültsége meghiúsította a szovjet vezetés kísérletét, hogy a német támaszpontok ellen beszürgött szovjet páncélos csoportokhoz ember- és hadianyagot

Japán-angolszász háború

Miért üritették ki a japánok Bunát és Guadaleanárt

Róma, február 11. (MTL) A „Giornale d'Italia” különtudósítójának rádiójelentése szerint Sato tábornok, a japán hadügy-miniszterium osztályfőnöke nyilatkozott Guadaleanar és Buna kiürítéséről. Bunánál és Guadaleanar szigetén elhelyezett japán csapatok visszavonását az utánpótlási nehézségek tették szükségessé. Minthogy e két front az amerikai légi erők ellenőrzése alatt állott, egyre ne-

szállítson. Míg a páncéltörő fegyverekből alakult, áthatolhatatlan zárak megakadályozták az utánpótlást, a gépesített német csapatok rajtaütöttek a bolsevikiek beváró alakulatokon, azokat bekerítették és megsemmisítették. Ezekben a harcokban 17 páncélos tettek ártalmatlanná.

Ezen a vidéken éppen úgy, mint az oszkoli szakaszon, a messzire előretolt német kötelékeknek sikerült a szovjet hátsó összeköttetéseit több helyen megszakítani. (MTL)

hezebbé vált utánpótlásokat oda eljuttatni. Az amerikaiak hónapokon át támadták a Guadaleanar állomásozó japán csapatokat, de nem tudták őket onnan kiszorítani. Ezekben a súlyos harcokban a japán csapatok 15.000 embert veszítettek és nagy veszteségeket okoztak az amerikaloknak. A japán csapatok visszavonása teljes rendben és veszteség nélkül ment végbe.

A francia kormány kiüríti Brest városát

Páris, február 11. Az OFI jelentése szerint a francia kormány elrendelte, hogy Brest valamennyi lakosának el kell hagynia a várost, kivéve azokat, akiknek a városokban maradásuk különleges okokból szükséges.

A Nemzeti Sajtó Tudósító jelenté: A csatorna francia partján fekvő Brest breton kikötője a

francia kormány szerdán este kiadott határozata alapján kiürítik. A brit légitörő támadásai következtében a városnak sok polgári lakosa meghalt, úgyszólván most mindazokat a Brestben tartózkodó egyéneket eltávolítják, akiknek jelenléte nem feltétlenül szükséges.

Védelmi berendezéseket építenek Norvégiában

Stockholm, február 11. A svéd lapok oslói jelentése szerint Norvégiában folytatódik a védelmi berendezések építése. Az erődítési munkálatok az utóbbi időben olyan ütemet vettek, amilyen a megszállás kezdete óta még

nem volt. Ezek a védelmi intézkedések, melyek egy esetleges inváziós kísérlet esetére készülnek, szerves egészé alakultak és nemcsak a norvég partvidékre terjednek ki, hanem az ország belső részére is.

Dicsőséges magyar fegyvertények a januári harcokban

Róma, febr. 11. A Telegrapho, valamint a Resto del Carlino hosszú téviratokat közöl a magyar honvéd csapatok harctéri hősi magatartásáról.

Az olasz lapok szerint a keleti arcvonal középső szakaszán harcoló magyar honvéd sereg hősi küzdelmeiről érkező részlethekek izgalmas képeket nyújtanak azokról az elkeseredett harcokról, amelyek a Voronyezstől délnyugatra eső területen a legutóbbi hetekben lezajlottak.

A január 12-én 40 fok körül járó dermesztő hidegben, az áthatolhatatlan sűrű ködben, igen sok páncélossal támogatott bolsevista tömegek roppant túlereje elől a magyar arcvonal megtámadott zászlóaljai kitértek, de még aznap délig elreteszelték a támadást, sőt az ellenség súlyos veszteségeivel csaknem egészen a kiinduló helyzetbe verték vissza a szovjet csapatokat.

A tudósítások beszámolnak arról, hogy január 15-én még hatalmasabb rohamot indított az ellenség, amellyel a magyar kötelékek elszánt hősiességgel szálltak szembe.

Jellemző, hogy egyes emberek milyen önfeláldozással vetették magukat a harcba. Az egyik haditudósítóosztag őrnagyparancsnoka haditudósítói munkája közben január 19-i napon egy harcoképtelenné vált magyar harcocsit vett észre.

Mint kiderült, a harcocsit ágyúkezelője halott volt, vezetője pedig ajuttan feküdt a járműben.

Az őrnagy nyomban kiemelte halott bajtársát a megbénult harcocsiból, beszűlt a harcocsit ágyúja mellé, magához térítette az elalélt járművezetőt és haladéktalanul támadásra indult néhány más páncélossal együtt.

Bár sohasem kezelte ágyut, rö-

videsen három ellenséges páncélos lött ki és egészen másnap részt vett a harcok folytatásában, amíg az ellenséget ezen a területen meg nem állították.

Ugyanezekben a harcokban halált megvető bátorsággal adott példát az egyik magyar páncélos alakulat ezredparancsnoka is, aki újból támadásra lendítette harcocsiját, bár nagyon egyenlőtlen erőviszonyok közé került.

A küzdelemben maga az ezredparancsnok több sebtől vészelt, az utolsó lötlényig küzdött és végül életét áldozta fel roncsalótt harcocsijában.

Számtalan hősi magyar fegyvertény közül is kiemelik az olasz lapok annak a magyar huszárőrnagy parancsnoknak a küzdelmét, aki egy maroknyi huszárőrsztag élén hat órán át kitartott sündisznó állásban, miközben maga kezelte az egyik géppuskát is. Az őrnagy vállát és karját már átlőtték, a sisakja két helyen is beszakadt, a golyózáporban mégis folytatta a harcot.

Ez a ragyogó kitartás tette lehetővé, hogy a részben már bekerített szomszédos arcvonal honvédekkel ki tudta magát vonni szorult helyzetéből és új védőállást szálhatott meg.

Meleg elismeréssel emlegetik az olasz lapok annak a 17 fiatal zászlósnak és hadnagy parancsnoknak példáját, akiket pótlásként indítottak útnak a harctérre még a teli csata kezdete előtt és akiket arcvonal előtt fekvő egyik kis városkában érték az események.

A hadnagy, aki a már mögöttük száguldott szovjet harcocsik láttára összeszedte az ellátó rakományt fogva levő legénységét, védelemre rendezkedett be a legnagyobb épületben.

Rövidesen súlyos drámai küzdelem fejlődött ki. A szovjet pán-

célosok 15 ágyúból vettek támaszt az épületet, amely egyre nagyobb mértékben dűledező romhalmazzá vált.

A bolsevisták hangszóróval szólították fel a magyar osztagot megadásra, mire az épület védősége újabb tüzeléssel válaszolt.

A magyar csoport minden támadást visszavert és már alig volt néhány tagja, aki meg ne sebesült volna.

Hősies kitartásukat végre siker koronázta, mert az utóbb meginduló magyar-német ellen-támadás kiszabadította őket. Ebben az ellentámadásban 20 szovjet páncélos löttek ki a honvédek, nyolc szovjet harcocsit pedig személyzetükkel együtt elfoglaltak.

Ezen a részleten kívül az olasz lapok még számos harci mozdulatról szóló jelentést említenek meg, amelyek azt bizonyítják, hogy egyes magyar kötelékek a legválságosabb helyzetekben is elkeseredett elszántsággal vették fel a küzdelmet a túlerővel és így gyarapították a magyar dicsőséget.

Hétfőn lesz a finn elnökválasztás

Helsinki, február 11. Rytí elnök mandátumának lejártával az új elnökválasztás február 15-én lesz. A finn képviselőház az elmúlt év novemberében úgy döntött, hogy a megválasztandó elnök március elsején foglalja el hivatalát.

Az elnökválasztást a finn alkotmány értelmében háromszáz elektor végzi. Ezek péntektől kezdve érkezik el tartanak. — Előzetes tárgyalások célja, hogy a hétfői választás egyhangú legyen.

A jelek szerint újra Rytí elnököt választják meg. Mannerheim tábornagy nem vállalja az elnökséget.

A finn-ugor népek együttműködése

Helsinki, február 11. Az Ajan Suunta című finn lap a finn-ugor népek háborús részvételének erkölcsi értékeit említi ki. A finn-ugor összetartás eszméjének követői nem építenek légvárakat, nem törekednek lehetetlen államszövetségek teremtésére, csak azt tartják szem előtt, hogy megteremtésük Finnország, Magyarország és Észtország népeinek szoros együttműködésével.

A finn nép halásan emlékszik rá, hogy a finn-ugor népek már a most folyó harc előtt kezelt nyújtottak egymásnak Finnország téli hadjárataiban. Finnország és Magyarország ma önálló államként harcol a szovjet ellen. Finnország háborús részvételével támogatja Magyarországot és Észtországot. A magyarok és észtek harca pedig hasznára van a finn ügynek. Ha a jövőben véglegesen rendezik majd az európai államok helyzetét, bizonyosan súlyosan esik latba, hogy az egész finn-ugor népcsalád férfiasan részt vett Európá védekezésében a keleti barbarizmus ellen.

A vizsgálóbíró lefoglalta Szálasi nagytanácsi beszédét

A budapesti királyi büntető-törvényszék vizsgálóbírája sajtórendőri vétség címén elrendelte az ismeretlen helyen előállított „Nyilaskeresztes párt, Szálasi vezetésű” beszéde 1942. IV. 18-án a Hűség Házában az Országos Nagytanács ülésén” című füzet lefoglalását. A sajtótermék bárhol található, összes példányait a rendőrség lefoglalja és a terjesztők ellen sajtórendőri vétség címén eljárást indít.

— Ellopták a retiküljét a pengővel és fontos iratokkal Varga Eszter Sinay Miklós utca 20. szám alatti lakosnak

Változás a kabinetiroda főnökségében

A kormányzó Úr Uray Istvánt saját kérelmére felmentette állásától, hozzá meglehetősen kegyesen intézett és a Szent István rend középkeresztjét adományozta neki — Ambrózy Gyula államtitkár az új kabinetirodai főnök

A Budapesti Közlöny február 12-i száma a következő legfeljebb elhatározásokat és legfeljebb kéziratosokat közli:

A m. kir. miniszterelnök előterjesztésére dr. Uray István m. kir. titkos tanácsost, kabinetirodai főnökét ettől az állásától saját kérelmére felmentem. A nevezetthez intézett kéziratomat ide zárom.

A m. kir. miniszterelnök előterjesztésére dr. Sidi Ambrózy Gyula államtitkár, a kabinetiroda főnökévé kinevezem. A nevezetthez intézett kéziratomat ide zárom.

Kelt Budapest, 1943. évi február hó 10. napján.

HORTHY.

KÁLLAY MIKLÓS.

Kedves dr. Uray!

Már a Bécsben működő kabinetirodában közel másfél évtizeden át békében és a mult nagy világháború alatt szolgálta a királyt és hazát. Közel két és fél évtizeddel ezelőtt gazdag tapasztalatait készséges odaadással állította kabinetirodám szervezetének szolgálatába.

Azóta gondos körültekintéssel és fáradhatatlan munkakészséggel vett részt kabinetirodám vezetésének felelősségteljes munkájában és immár hat éve teljes megelégedésemre töltötte be kabinetirodám főnöki tisztét.

Megemlékezve a mellettem hűséges ragaszkodással teljesített bizalmi szolgálatáról, sajnálattal teszek eleget előterjesztett kérelmének. Midőn Őt a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére kabinetirodám főnöki állásától sa-

ját kérelmére felmentem, indíttatva érzem magam arra, hogy nekéz viszonyok között, kiváló odaadással és buzgalommal teljesített értékes szolgálatáért legmelegebb köszönetemet fejezzem ki és ez alkalommal Önnek a Szent István-rend középkeresztjét adományozom.

Kelt Budapest, 1943. évi február hó 10. napján.

HORTHY.

KÁLLAY MIKLÓS.

Kedves dr. Ambrózy!

A m. kir. miniszterelnök előterjesztésére Önt kabinetirodám főnökévé kinevezem.

Kelt Budapest, 1943. évi február hó 10. napján.

HORTHY.

KÁLLAY MIKLÓS.

Dr. Sidi Ambrózy Gyula családjának Árva megyéből a mult század elején Dunántúlra szakadt ágából származik. 1884-ben született Nyíregyházán, ahol apja ügyész volt. Egyetemi tanulmányait Budapesten és Berlinben végezte. Állami szolgálatát a bíróságnál kezdte, onnan az igazságügyminiszteriumba kerültek be, ahol előbb a büntetőjogi, majd a közjogi és nemzetközi jogi törvényelőkészítő osztályban működött és a vörös uralom bukása után élénk részt vett a béke előkészítő jogi vonatkozású munkáiban, valamint az akkori idők közjogi törvényeinek előkészítésében. 1932 tavasza óta a kabinetirodában teljesít szolgálatot, ahol a kormányzó Úr 1938-ban államtitkárrá és a kabinetiroda főnök-helyettesévé nevezte ki.

Kivégzés Budapesten

Budapestről jelentik: Giorát József faipari gépmunkást, akl a Főköly-úti Herezeg és Fodor divatruhából 2400 pengő értékű ruhaneműt lopott és akit ezért a rögtönítelő bíróság halálra ítelt, esütőtkön délután félnyolc órakor a gyűjtőfogház udvarán kivégezték.

Ujra cáfolják a romániai forrongások és zavargások hírét

„Romániában határozott és megfelelő nyugalom van” — mondják illetékes helyen

B u k a r e s t, febr. 11. (MTI) Az utóbbi napokban egyes külföldi újságírók olyan híreket közöltek, mintha Romániában forrongás, zavargások és más súlyos események történének. A tárgyilagosság és a közvélemény helyes tájékoztatása érdekében román illetékes helyen minden kétséget kizáróan megállapítják, hogy a zavargá-

sokról szóló hírek teljesen légbőlkapottak, hiszen mindenki, aki ismeretes a romániai viszonyokkal, tisztában van azzal, hogy ott a közbiztonság tekintetében a helyzet változatlan és — mint jól informált helyen nyomatékosan hangsúlyozták — „Romániában határozott és megfelelő nyugalom uralkodik”.

A szegedi Csillag-börtönből megszökött halálra ítélt gyilkost Nagykanizsán felismerték

Revolverrel fenyegette meg a rendőröket, mire lelőtték — Körházba szállítás közben meghalt

A Szegeden halálra ítélt Dér József nagykanizsai lakos a napokban megszökött éreitől, az után gépkocsiba szállt és azon elmenekült.

Országos rádióközvetést adtak ki ellene, mert az volt a gyanu, hogy gépkocsin édesanyjához, Nagykanizsára szökik. Abban az utcában, ahol édesanyja lakik, csendőrök várták.

Szerdán délután jelentés érkezett, hogy Nagykanizsán az egyik hentesüzletben látták Dért. Két polgári ruhába öltö-

zött rendőr rátalált és megadásra szólította fel. A gyilkos revolverrel fenyegette a rendőröket. Az éppen arra haladó Kaplonyi őrmester látta fenyegetett helyzetüket, előkapta revolverét és lelőtte Dér Józsefet. A súlyosan sérült szökevény a körházba szállítása közben a mentőkocsiban meghalt.

A nagykanizsai rendőrség telefononon értesítette a budapesti főkapitányságot a gyilkos kézrekerítéséről és haláláról.

Baranyai Jusztin és Nizsalovszky Endre beszéltek tegnap a „Családmegtartás és nemzetmentés” előadásorozatban

Tegnap délután folytatódott az Actio Catholica „Családmegtartás és nemzetmentés” előadásorozata, amely a házasság kérdéséről tárgyalja. A Szeváts intézet hatalmas tornatermében ezúttal is zsúfolásig töltötte meg a közönség az érdeklődés nagyfokú és általános, aminek bizonyossága az is, hogy az előadás közönségében másvallású keresztények is voltak szép számmal.

Dr. Went István, a debreceni egyetem orvoskari d. kánya mondtott megnyitót, amelyben röviden utalt a tárgyalandó kérdés fontosságára. Köszöntötte a közönséget és a két előadót.

Dr. Baranyai Jusztin, a Pázmány Péter tudományegyetem egyházi jogi professzora „Egyház és házasság” címen ismertette a katolikus egyházhoz tartozó házasságra vonatkozó szabályait, amelyek a katolikus egyház hitvallásos állásponjtját adják s amelytől eltérni, amelyekből engedni semmi hatalom sem bírta rá hosszú évszázadok alatt a katolikus egyházat. Eppen ezekben a megújuló rohamokban kristályosodott ki a katolikus házasságjog s hogy, mennyire határos volt az egyháznak eme állhatatos magatartása, mutatja, hogy még ma is a kereszténységben kitermelt szellemből él a mai európai társadalom, a kereszténység még benne él a mai európai emberben. Az egyház így a maga állhatatosságával nagy szolgálatot tett az emberiségnek. Hangoztatta, hogy ma a házasság krízisének éli, de a gyógyulás módja csak az lehet, ha visszatérünk a szentségi házasság alapjára s igyekeznünk megjavítani a házasságot körülvevő atmoszférát.

A tudós professzor nagyértékű, kitűnően felépített előadása

nagy hatást keltett. A Szeváts intézet enekkor énekelt ezután pompás összmunkával egy egyházi éneket.

Majd dr. Nizsalovszky Endre, a Pázmány Péter tudományegyetem jogi karának kitűnő professzora tartott előadást a házasság kérdésével összefüggő magyar sorskérdésekről.

B. vezetőben személynél vonatkozó kapcsolatait említette fel Debrecenről, kijelentve, hogy a debreceni lélek sajátossága volt mindig a pozitív vallásos meggyőződés.

Történelmi visszpillantást vetett az első világháború előtti boldognak és öröknek képzelt békére, amelyben a keresztény világéret és erkölcs súlyos támadásokat és aknamunka bomlasztásokat szenvedte el. Szólt az ekkor uralkodó idegen szellemiségről, amelynek több ártalmatlan vonása a ma divatozó, magát magyarnak hirdető eszmé-áramlatokban is feltalálható.

Az idegen szellemi áramlatok eredményeképp a katolikus felekezet helyébe a törvényhozás a polgári házasságot léptette, kapcsolattól, stb. A negyvenéves törvény mindmáig fennáll, annak ellenére, hogy káros hatásai mutatkoztak. Pedig ha körülnéznünk Európában több államban találunk údvös és a katolikus felekezet közelálló házassági jogszabályokat. Németországban a házassági köteléket nem szabad mellékes célokra felhasználni s csak az tekintetik házasságnak, amelyben kölcsönös a szándék életközösség megteremtésére. Olaszországban pedig a katolikus házasságkötésére egészen a kánonjog szabályai a hatályosak, a másvallásúak házasságára pedig azzal lényeg-

DEBRECZEN 3. OLDAL 1943. II. 12.

ben hasonló szabályok irányadók.

D: nemcsak a törvényhozónak lehet feladata a házassági kérdés megreformálásában. A közfelfogásnak is gyökeresen meg kell változnia. Meg kell értetni például a magyar paraszttal, a kisgazdával azt, hogy nem kell felnie a gyermekáldástól, mert a középosztály fejrissítésére igenis minden magyar parasztyerekre szükség van. Öröklési rendünk a hibás benne, hogy az egyke meghonosodhatott, itt is reformokra van szükség.

A közszolgálati utánpótlást, a keresztény házasságokból kell várni. Csak innen kerülhetnek ki olyan emberek, akik vállalkoznak a kötelességeket, noha tudják, hogy nem fognak megvagyonosodni.

Általános figyelem középpontjában a reverzális kérdésről szólt dr. Nizsalovszky Endre. A reverzális kérdésben — úgy mond — a katolikus álláspont következetes és világos, ennek megváltoztatása kizárt. A protestáns álláspontot is megértéssel kell tudomásul venni. Nem érhető azonban az államhatalom merev ragaszkodása az egyházpolitikai törvényekhez, melyek Általános, a katolikus szempontból általánosan kifogásolt rendelkezései kiküszöbölésével kapcsolatos reformja keretében bizonyára ennek a kérdésnek megoldására is módot lehetne találni.

Befejezésül a szentségi házasságnak ama nagy előnyéről szólt, hogy ebben kaphatnak a házastárs kegyelmi erőt a házasság terheinek viselésére. Neha paradicsom a szentségi házasság, gyakran nyújt enyhülést, de mindig ad kitartást, erőt.

Dr. Nizsalovszky Endrét előadása után a közönség melegen ünnepelte.

Időszerű kislexikon

GANDHI Mohandas Karamchand, hindu politikus, most kezdte meg hatodik éhségsztrájkját. 1869-ben született, most tehát 74 éves. Ügyvédi tanulmányait Indiában és Londonban végezte, pályáját pedig Dél-Afrikában kezdte. 1908-ban a délafrikai hinduk ügyében dolgozott, majd 1915-ben visszatért Indiába, ahol 1920-ban megkezdte „nem együttműködés” hadjáratát, hangoztatta hogy az erőszakot nem lehet eredményt várni, így tehát Angliát csak passzív rezisztenciával lehet és kell rábírn, hogy Indának teljes függetlenséget adjon. 1930-ban Halifax internáltatta, majd kettőjük között létrejött a delhi-i paktum, nemokára azonban megint internálták. A kasztokra bontott hinduk egyenlősítéséért is küzd. Egy ízben ezért helyezték az angolok szabadságra. 1934 évben lemondott pártjának, az úgynevezett indiai nemzeti kongresszusnak vezetéséről. Utódja: Nehru lett, aki a közelmutban szintén sokat szerepelt főleg Sir Stafford Cripps indiai küldetésé kapcsán.

Zelinger Ede és id. Varassy Imre arcképeinek leleplezése

A főispán látogatása az Ipartestületben

Szilassy László főispán vasárnap délután 4 órakor megjelent az Ipartestületben, hogy az iparosok vezetőivel közvilágnál és személyesen megismerkedjen és meghallgassa kívánságaikat, panaszait.

Ugyanez alkalommal történik meg id. Zelinger Ede elhalt kamarai alelnök és id. Varassy Imre volt iparlestületi elnök arcképeinek leleplezése is.

— A riomi per két vádlottját, Guy le Chamre volt légügyi miniszteri és Jacomet tábornokot szabadon engedték.

Elhangzott a vádbeszéd az erdélyi kommunisták bűnperében

A kolozsvári törvényszék ötös tanácsa dr. Zalán Endre táblabíró vezetésével heteken keresztül tárgyalta azt a nagyszabású kommunista bűnygyet, amelynek Budapest, 87 vádlottját vonták felelősségre. A bizonyítási eljárás lefolytatása után dr. Piacek István királyi ügyész tartotta meg vádbeszédét:

— Alig villant meg az európai horizonton — mondotta a többi között, — hogy a keleti gúnyhatárokat összetörni készül a történelem kereké, máris megmozdult ez a kommunista part, hogy háthatamadjá a magyar reménysegeket. Röpiratok jelent meg és beledobták az erdélyi köztudatba a „Független Erdélyért” izgató jelszót. Talán öntudatukban élt a történelmi független Erdély gondolata? Miért éppen 1940 júliusában követelte ezt a kommunista mozgalom? A felelet erre ez: azért, mert a szovjet ekkor már Erdély határára volt, megszállta Besszarábiát és jó lett volna, ha Erdélyt eret gyűmölcsként hull a szovjet markába. A vádlottak nagy igyekezettel igyekeztek bebizonyítani, hogy Magyarország baráti kapcsolatban állt a Szovjetunióval. Amióta 1919 után a halálraírt nemzet igyekezett felkelni sirjából, nem telt el év, amelyek során a magyar bíróság elé kerültek volna ennek a mozgalomnak az emberei, amely mozgalom a szovjettel való szűlői kapcsolatát már az 1919-es forradalomban megmutatta és azóta is rendületlenül fenntartotta.

— Az Oroszországba szököve kiment exponensek Moszkvában tárgyalnak, — folytatta a királyi ügyész a vádbeszédét. — Ez a vezetőség, amely Moszkvát megjárta, annak az államnak az

összeköttetéseit keresie, amely mozikat csinált a templomokból és istállót a lelkéből. Európai felforgatókkal, Dimitroval és Rákosi Mátyással tárgyaltak. Összeszorul a szív annak hallatára, hogy akadt magyar ember, aki Erdélyből üzenetet vitt a Szovjetbe, hogy mikor jöhetnek a gyűjtőlapok a magyar föld termésére. Ezek az emberek egy dingsziskáni hódító alá akarták dobni a magyar nemzetet. Ebben az elgondolásban benne van a történelmi Magyarország halála.

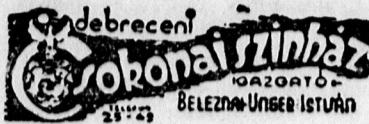
— Akadhet-e épeszű ember, — folytatta az ügyész, — aki elhiszi, hogy ennek a mozgalomnak az érdekei parhuzamosak voltak a nemzet érdekeivel? Hiszen, amikor a lelkek összeforrasztására volt szükség, ők bomlasztottak. Ezek az emberek a Szovjetunióknak a 48-as szent ereklényekkel kendőzött barátságára hivatkoztak. Kilencven százalékka a vádlottaknak azzal védekezett, hogy kényszer hatása alatt valoltak. Ez a védekezés azonban teljesen megcáfolást nyert.

— E per vádlottjai még a bírhezt arzenes bűnpernek vádlottjainál is veszedelmesebbek — mondotta a királyi ügyész, — mert azok rokonaikat, családtagjaikat öltek meg, de ennek a pernek a szereplői mindnyájunk édesanyját, a történelmi magyar nemzetet akarták megmérgezni.

Ezért valamennyivel szemben indokolt a legsúlyosabb elrettentő büntetés kiszabása.

Az ügyész ezután külön-külön foglalkozott az egyes vádlottak szerepével és elrettentő ítélet kiszabását kérte.

Ezután a védők szólaltak fel. A perbeszédék elhangzása után közli az ötös tanács elnöke az ítélet kihirdetésének időpontját.

SZÍNHÁZI MŰSOR:

Pénteken este: Süt a nap. — (Propaganda munkáslőadás).
Szombaton délután: **Latyi, Matyi**. Gyermekelőadás.
Szombaton este: **Violetta**.
Vasárnap délután és este: **Violetta**.
Hétfőn este: **Haragszom rád**, (Propaganda munkáslőadás).

Művészjubiläum és ezüstkoszorú, mely a háborús időkre tekintettel festett plakett lesz

Selmeczy Mihály a Csokonai Színház főrendezője és művésze február 18-án ünnepli 25 éves színészi jubileumát

Selmeczy Mihály, az „ezerarcú művész”, akinek nagyszerű, eredeti tehetségét, izes humorát, páratlan emberbrázoló készségét több, mint egy évtizede szereti a debreceni közönség, művészi pályafutásának 25 éves jubileumához érkezett el. A jubileumi díszelőadás február 18-án lesz és a színház ebből az alkalmából a „Szerencsetánc” című operettet tűzte műsorára, Robert Stolznak ezt a bájos, pompás melódiájú darabját, régi, békevégek nagy sikerét...

A „Csigaház” egyik előadásán a büfében érdekes dolgról emlékezett meg a művész-jubileummal kapcsolatban dr. Hollóssy Andor egészségügyi főtanácsos, egyébként A-bérlő, egy társaságban.

Elmondotta, hogy a Csokonai Színház bérlői a jubileum kapcsán ezüstkoszorú-gyűjtést indítanak. Mivel a háborús helyzetre tekintettel az ezüst beszerzése nehézségekbe ütközik, úgy határoztak, hogy egyik neves debreceni festőművésszel festetik meg az emléklapokat s az ezüstkoszorú mindegyik levelére egy színházi bérlő neve kerül. A bérlők aláírásának összegyűjtését Hortobágyi Artur színművész vállalta.

Selmeczy Mihály, a jubiláns művész és főrendező egyébként 25 évvel ezelőtt, 1918-ban végezte a Színházakadémia-t. Utána az aradi színházhoz szerződött szerelmes színésznek, majd a színház táncoskomikusának megbetegedése után ezt a szerepkört is átvette. Az aradi színházban látta meg és fedezte fel Selmeczy Mihályt Janovics Jenő dr. kolozsvári direktor és felvitte a kolozsvári Nemzeti Színházhoz. Hét esztendeig volt egyfolytában a kolozsvári színház művésze és a kolozsvári közönség kedvence Selmeczy Mihály. Majd Fodor Elek társulatához szerződött Pécsre, aztán Kardoss Gézához Debrecenbe. Ekkor találkozott először a debreceni közönség Selmeczy Mihállyal és egycsapásra kedvencei sorába fogadta a kitűnő művészt, akinek „Völpöné”-ja, vagy az „Érettségi” „Jockafejűje” sokáig emlékeztet az alakítás maradt a színházlátogatók számára. A cseretársulati rendszer idején Belezna-

Csokonai Színház
Pénteken munkáslőadásban
Süt a nap
Szombaton délután és vasárnap délelőtt
Latyi-Matyi
Mulatságos gyermekdarab!
Szombaton, vasárnap délután és este:
Violetta
Remek rövidoperettjudozság

Unger István társulatának tagjaként Pécs, Miskolc, Debrecen közönsége felváltva tapsolt a kitűnő művészeknek, aki nemcsak nagyszerű színész és finom ötletekkel dolgozó, zseniális főrendező, hanem *jónevű színdarabíró* is. Öt gyermekdarabja és több vidéki városban nagy sikerrel futott „Bohémtanya” c. operettje jelzik Selmeczy Mihály sokoldalúságát.

Érdekes előadások az Orvosegyesületben

A Debreceni Orvosegyesület csütörtökön tartotta a belklinikai tantermében ezévi első tudományos ülését, melyen dr. Kettesy Aladár szemészprofesszor elnökölt. Az első bemutatót Korill Ferenc tanársegéd tartotta „Zsírembolia csontműtét után 6 éves gyermekben” címmel, melyben egy ritka eset bemutatása kapcsán ismertette a zsírembolia kifejlődésének okait. A bemutatóhoz Papp Károly sebészeti klinikai tanársegéd, Borsos Nachtnébel Ödön a kórbonctan professzora valamint Jáki Gyula sebészeti klinikai magántanár szölközött.

Ezután Kettesy Aladár professzor mutatott be egy beteget akinek az elszürkült, heges szaruhártyát más egyén szaruhártyájával pótolta. A sikerült műtét ismeretése során ráterült azokra a fontos biológiai problémákra, melyek megoldása esetén a szaruhár-

tel futott „Bohémtanya” c. operettje jelzik Selmeczy Mihály sokoldalúságát. Selmeczy Mihály a magyar színjátszás igazi értékei sorába tartozik és művészi pályájának negyedszázados határkövénél a debreceni közönség szeretete fonszá számára igazi babérkoszorút.

átültetésnél a végleges átlátszó-ság biztosítva lenne. Ezenkívül egy új elgondolású orrszárnypótló műtétet mutatott be.

Kontsek Béla OTBA főorvos, klinikai tanársegéd „Féregnyulványgyulladás a terhességben” címen tartott értékes előadást, melyben a Hüttl-klinika gazdag anyaga alapján ismertette ezt a nehéz problémát. Terhességben kétszeresen nehéz a féregnyulványgyulladás feismerése. A műtétet nem szabad halogatni, mert a beteg olyan súlyos állapotba kerülhet, mely úgy a magzat, mint az anya életét veszélyezteti, míg az idejekorán és kellő gondnal elvégzett beavatkozás nem jelent veszélyt sem az anyára, sem a magzatra. Előadását a debreceni sebészeti klinika világvizsgonylatban is elsőrangú eredményeinek részletezésével zártá be.

Csányi Farkas Lehel Attila meghalt

Debrecen társadalmának széles körben ismert kiváló tagja dőlt ki az élok sorából, meghalt Csányi Farkas Lehel Attila nyug. MÁV felügyelő, a HEV volt üzletgazdálkodóhelyettese.

Farkas Lehel Attila 1871. évben született. Tanulmányai végeztével az államvasutak szolgálatába lépett. Kitűnő vasúti szakember volt. A királyi buzgó szolgálatai elismeréséül arany érdemkereszttel tüntette ki. Hosszú szolgálat után, mint felügyelő ment nyugdíjba. Munkakörébe és agilitása azonban új munkakört keresett. A helyi-vasúti szolgálatába lépett, hol rövidesen üzletgazdálkodóhelyettes lett. Tizennégy éven át működött itt és munkakörét általános megelégedésre töltötte be. Kimagasló szociális érzékével fogva sokat fáradozott a személyzet helyzetének javításán, a HEV alkalmazottai hálás szeretettel vették körül. A közgazdasági életben is tevékeny szerepet vállalt, az első világháború előtt több vállalatot alapított, melyek szépen virágoztak. Kiváló közgazdasági ismeretel révén igyekezett a város közgazdasági életét

fellendíteni. Az ő nevéhez fűződik a Tiszviselőtelep megteremtése. Ennek kiépítésén és fellendítésén sokat buzgólkodott.

Az 1939. évben súlyos betegség támadta meg. De még ekkor is fáradhatatlanul dolgozott. Hallani sem akart pihenésről. Sokszor lehetett látni, mint éjnek idején személyesen ellenőrizte a villamosinek javítási munkálatait. De végül is nyugalomba kellett vonulnia és lemondott a HEV-nél viselt állásáról. Betegsége sajnos, mindjobban elhaltalmasodott és tegnap életének 72-ik évében elhunyt.

Halála széles körben keltett mély részvétet. Gyászolja első-sorban hön szeretett családjá, felesége, fia, dr. Farkas Attila járásbíró, leánya Pozsonyi Györgyné, budapesti rendőrfelügyelő neje. A gyászban osztoznak a debreceni társadalom széles rétegei is.

Az elhunyt temetése szombaton délben fél egy órakor lesz a Köztemető díszravatalozójából. A temetési szertartást Bándás László prépostplébános vezzi segédlettel.

A mestervizsgáló bizottság elnökei és alelnökei

Dr. Radó Rezső, a Kereskedelmi és Iparkamara miniszteri biztosa 1945 december 31-ig terjedő időtartamra a következőket nevezte ki az egyes iparágakban mestervizsgáló bizottsági elnökököl, alelnökököl:

- Arany-ezüstműves ipar: Elnök vitéz Szabó Gábor m. kir. felsőipariskolai igazgató, alelnökök: Pintér Gusztáv, Kostya János.
- Aranyozó ipar: Elnök: vitéz Szabó Gábor m. kir. felsőipariskolai igazgató. Alelnökök: Pintér Gusztáv, Horváth Kálmán.
- Ártézi- és műkútifúró ipar: Elnök: Bacsó Pál főmérnök. Alelnök: Trnka Henrik, Füvesy Lajos.
- Asztalos ipar: Elnök: Szőör József iparostanonciskolai igazgató. Alelnök: Szabó Imre, Bálint Sándor.
- Autószerelő ipar: Elnök: Des Combes Henrik városi műszaki tanácsos. Alelnök: Pataky József. Langer Ferenc.
- Bádogipar: Elnök: Szabó István gépészmérnök. Alelnökök: Fazekas István, Egyed Sámuel.
- Bőröndös ipar: Elnök: Tóth Gyula. Alelnökök: Czípó Mihály, Szilágyi Lajos.
- Bronzműves, csillárkészítő ipar: Elnök: Király Imre, alelnök: Bacsó Pál főmérnök.
- Céz. és dímfestő ipar: Elnök:

- Klinge Lajos. Alelnök: vitéz Debreceni Lajos.
- Cipész ipar: Elnök: Takács János. Alelnök: Fitori Ambrus, Horog Sándor.
- Csizmadia ipar: Elnök: Mester Lajos. Alelnökök: Komlóssy Lajos, Szabó Gábor.
- Cukrász ipar: Elnök: Kiss Ernő. Alelnökök: Sztanó Gábor, Bódogh Gyula.
- Észtergályos ipar: Elnök: Szőör József igazgató. Alelnökök: Frimmer Pál műhelyfőoktató. Gebei Antal.
- Fazekas ipar és cserépkályahakészítő ipar: Elnök: Krisch Károly. Alelnökök: Gönczy Gábor, Debreceni Tivadar.
- Fegyverkovács, puskaműves ipar: Elnök: Szabó István gépészmérnök. Alelnök: Novák I.
- Féherneműkészítő ipar: Elnök: Zombor Károly. Alelnökök: Kis-szely Gyula, Oláh Irma.
- Féherneműtisztító ipar: Elnök: Hrabéczy Zoltán. Alelnök: Lengyel Károly.
- Fémnyomó ipar: Elnök: Csanak József mérnök. Alelnök: Szabó Zsigmond.
- Fényképész és fényképnagyító ipar: Elnök: Berzéli Sándor. Alelnökök: Szipál M. Károly, Hapák József.
- Férfiszabó- és flúrúha készítő ipar: Elnök: Gacsárdy Mihály. Alelnökök: Pompola Ferenc,

- Balázs Mihály.
- Fésűs ipar: Elnök: Debreceni Tivadar ipar. Alelnök: Kiss Ferenc drogista.
- Fodrász ipar: Elnök: Nagy Ferenc. Alelnökök: Glatz Károly, Mink Ferenc.
- Fogműves ipar: Elnök: Fuszek Miklós. Alelnök: Győry Lajos.
- Fűzőkészítő ipar: Elnök: Zombor Károly. Alelnök: Komáromy Sándorné.
- Galvanizáló ipar: Elnök: vitéz Szabó Gábor igazgató. Alelnök: Rónay Béla.
- Géphurkoló és géplőkötő ipar: Elnök: Ifj. Benyáts Emil, alelnök Gacsárdy Mihály.
- Gombkötő és paszományos ipar: Elnök: Zombor Károly. Alelnök: Pucsera János.
- Gubás- és szűrszabóipar: Elnök: Gacsárdi Mihály. Alelnök: Pompola Ferenc.
- Gumijavító ipar: Elnök: Rónay Béla főoktató. Alelnök: Orbán Lajos.
- Hajóácsipar: Elnök: Szőör József igazgató. Alelnök: Frimmer Pál főoktató.
- Hangszerkészítő ipar: Elnök: Szőör József igazgató. Alelnök:

- Frimmer Pál
 - Kádár ipar: Elnök: Herdovszky József. Alelnök: Korbuly József.
 - Kalapos ipar: Elnök: Kósa Lajos. Alelnök: Magolcsai Nagy Mihály.
 - Kaptakészítő ipar: Elnök: Takács János. Alelnök: Vajkóczy Ferenc.
 - Kárpitos, kárpításhíző ipar: Elnök: Pucsera János. Alelnök: Debrecenszky István.
 - Kazánkovács, hajókovács ipar: Elnök: Id. Varjassy Imre Alelnök: Bacsó Pál.
 - Kefekötő- és ecsetkészítő ipar: Elnök: Sarkady Dezső. Alelnök: Papp József.
 - Kelme- és fonalfestő, vegytisztító ipar: Elnök: Hrabéczy Zoltán. Alelnök: Lengyel Károly.
 - Kesztyű és sérvkötőkészítő ipar: Elnök: Zombor Károly. Alelnök: Szénási Béla.
 - Kéményseprő ipar: Elnök: Szekeres Gyula. Alelnök: Novák Mihály.
 - Késes, közsörüs ipar: Elnök: vitéz Szabó Gábor igazgató. Alelnök: Rónay Béla.
- (A közlést folytatjuk).

Házasság helyett a lopást választotta, elítélték 3 hónapi fozházra

Lopás miatt került a debreceni törvényszék elé Menyhárt Jolán szakácsnő, akit Péntek Sándor kereskedő jelentett fel. Kiderült a tárgyaláson, hogy Péntek Sándor felfogadta házvezetőnőnek Menyhárt Jolánt és néhány nap múlva megígérte neki, hogy abban az esetben, ha házárt tényleg rendben tartja és megfelel, akkor feleségül is fogja venni és aranynyakláncot, gyűrűt kap ajándékkul. A kereskedő megbízott a házvezetőnőben és mikor vidékre utazott, rá-

bizta teljesen a hazát. Menyhárt Jolán ügylész jobbnak vélte az azonnal zás mányt mint a megígért házasságot és alig tette ki a kereskedő a lábát a házból, már csomagolta össze, amit csak értékesnek talált. Elelmiszereket is vitt el és az ajándékul ígért ékszereket is. A házvezetőnőt, aki igen megbánta már a lopást, elítélték jögerősen három hónapi fozházra.

Felmentették a NAC elnökét a Gidófalvy Pál által indított perben

Dr. Gidófalvy Pál, az MLSZ volt elnöke rágalmazásért feljelentette Jeney Rezsőt, a Nagyvárad AC volt elnökét, mert állítólag Jeney azt állította, hogy a NAC tizezerpengős sporthatósági segélyéből ezer pengőt Gidófalvynak kellett volna adnia, hogy megkaphassák ezt a segélyt. A nagyváradai járásbírószágon megtartott tárgyaláson megje-

leni Gidófalvy Pál is ügyvédjevel, dr. László Andrással, az MLSZ volt alelnökével. Jeney védője bejelentette, hogy Jeney Rezső sohasem állította, hogy bárkit is megvezégtettek volna, sőt tiltakoztak ez ellen. Tanuk kihallgatása után a bíróság felmentette Jeney Rezsőt és dr. Gidófalvy Pált a költségek megfizetésére kötelezték.

Hogyan akarják levágni a németek „karmait”?

Genf, február 11. (Németi Tl.) Londonból jelentik: A „Daily Express” parlamenti tudósítója „Németországot nem lehet tíz év alatt megreformálni” cím alatt a többi között azt írja, hogy a háború befejeztével le kell vágni a németek karmait, el kell tölük venni minden iparukat, vesztégyaróvezetet kell vonni Németország köré és egy nemzedéken át a németeket saját levükben kell párolni. Németország — a cikkíró nézete szerint — tébolyodottak nem-

zele, amely erejét csak mások megsemmisítésére tudja használni. Ha valamilyen természeti katasztrófa a németek megsemmisítené, Németországot libiai sivataggá változtatná, akkor mindenkinek az arcán fonsoly jelenne meg, kivéve talán a japánokat. A németek „karmait levágása” még oly sok áldozattal fog járni a háború végéig, hogy a háború befejeztével a németekkel szemben nem sok gyöngyöszéggel fognak eljárni. (MTI.)

Magyar hősök

Kimagasló kötelességteljesítésével rendkívül megkönnyítette a vezetés munkáját Galambos István tizedes.

Honvédeink 1942 augusztus 6-tól szeptember 9-ig heves harcokat vívtak Kapanics—korotajak vasúti átjáró birtokáért. A teret helyi viszonyai miatt rendkívül fontosságú volt a pontos és szakadatlan felderítés. Galambos tizedes e feladat ellátása céljából minden alkalommal önként jelentkezett felderítő járőrök vezetésére s öt ízben vezett igen eredményes felderítést, noha az ellenség ügyszólván szakadatlanul tűz alatt tartotta a szóbanforgó területet. Feladatait mind példásan oldotta meg úgy hogy

a zászlóalj parancsnok, valamint a támogató tüzérszázadnak ismételen világos és áttekinthető képet nyújtott az ellenség helyzetéről.

Egyik járőrválalkozása során ügyes rajtaütéssel két foglyot is ejtett.

Egy bacszkabói hazatért előkelő és feltétlenül szavahihető gyűjtőtársunk szerint egy ottani falusi postamesteri hivatali padlásán egy ügyes kutató olyan hatalmas tömegű litografiákat talált, még pedig levelen, hogy az valószággal elképesztő. Például volt ott egy levél is, amelyen kétszer négyes-tömb 3 krajcáros litográfia pompázott. Hogy ez mit ér ma, arról mi, szegény halandók ne is ábrándozunk!

ZÁGON ISTVÁN IRJA: HÁZTARTÁSI KÖRKÉRDÉS

Összinté szívvel kérek bocsánatot a merészégemért, Hölgyeim és Uraim, de bizonyos, később részletezendő okokból arra kell kérnem Önöket: mondják meg tisztelt: vannak-e az Önök háztartásában olyasféle tárgyak, mint amilyenek nálunk vannak?

Van-e például a cukortartóban olyan ezüstből való, fényesre színezett cukorcsipetű, amelyhez rendes körülmények között eszik ágába se jut hozzányúlani, csak olyankor teszik be a cukor közé, amikor vendégek vannak, habár azok se igen tudják semmire használni, mert először is nem lehet szétnyitni, másodsor, ha már szétnyit, akkor nem lehet összecsuksni elég az hozzá, hogy minden vendég csak úgy böködi vele a cukrot illendőségből, de aztán a végén mindenki azt mondja, hogy ne haragudjunk, de ő már csak amúgy paraszatosan veszi ki a cukrot, kézzel.

Megvan-e továbbá ugyanezen a csipetű, nagyban, abból az időből, amikor még nem központi fűtésük volt Kegyeteknek, hanem kályhafűtés és a kályha előtt volt egy olyan kis fényes réztál, amiben háromféle kályhaműszer díszelgett: egy hosszú csipetű, egy tűzpiszkálónyárs és egy vékonydad-hosszúnyelű és parányi fejtű kis lapát, mindhárom ugyanakkor fényesre színezve, de már annakidején se használva semmire, ma azonban pláne, de azért tessék mondani: még Kegyeteknek is megvan?

És van-e Kegyeteknél úgynevezett Valódi Orosz Szamovár, rézből, aminek következtében szintén kizárólag fazékban főzik-e a teát, vízből?

Van-e olyan félhaldakú, súlyos ezüsttál, amelyen még világlétében nem lehetett feltalálni semmit ezen a földkerekségen és ott áll-e vajjon ez a tál az ebéldokencen, mint nászajándék, a kedves keresztmamátiól, aki annakidején szintén úgy kapta, nászajándékba, de ő se használta soha, semmire?

Van-e, ugyancsak nászajándék gyanánt, egy rendkívül érdekes kép, amely kárvalótt szuszterinast ábrázol, éppen most ejtette ki szegény a kezéből a tejfölöskecsőgöt és most a fülét vakarja, hogy jaj mi lesz ebből? Megvan-e ez a kép, amelynek szinte mágnésos vonzóereje van, mert bárhová dugják is el Kegyetek a vendégek elől, mindenütt felfedezik?

Van-e Kegyeteknél a spájszabon egy bizonytalan korból származó pezsgős üveg, amit ajándékba kaptak és elhatározták, hogy adatazó alkalommal majd felbontják, de valahányszor ilyen adandó alkalom van, soha nem merik felbontani, mert csak a Jóisten tudja, hogy miféle pezsgő lehet az?

Van-e ugyanott egy üveg kővé keményedett ananászbejót, egy doboz tizenkétosztos, brazíliai, fagyasztott húskonzerv és néhány sötét üvegben mindenféle folyadék, aminek már se színe nincs, se szaga és azért áll ott, mert lehet, hogy talán terpentín, vagy táblaolaj, de hátha mégse az?

Van-e árumintavásáron vett, szabadalmazott és szellemeszerkezettü ablakpuccoló, sárgarépa-szeletelő és tojásfelválogógépük, amelyeknek az a kitűnő és közös tulajdonságuk van, hogy egyedül és kizárólag az árumintavásáron voltak hajlandók működni, azóta azonban egyetlenegyszer se, amibár az is igaz, hogy meg se próbálták őket igénybevenni, csak úgy megvannak.

Van-e a szivarosládájukban egy hosszú, koromfekete szivar, amelyet szegény boldogult Poldi bácsi, akinek az apja diplomata volt kapott annakidején Mexikóban, de azóta se merse elszívni senki se, részint tiszteletből, részint gyávaságból, de egy kissé azért is, mert úgy szólván az egész külseje letöröszelt már — hiba próbálták időnkint hozzáilleszteni a lemállott darabokat — legyünk tiszták: szájnédveséggel.

Ott áll-e az Önök könyvespolcán a Régi Magyar Háziasszonyok Arcképcsarnoka, egészvásonkötésben, részletre és mellette húzódik-e meg sokatigéző börkötésben a Budapesti Szálloda Ipari Évkönyv, ezerkilencszázhat-

ból, továbbá ott van-e az albumaik között a Herkulesfürdői Emlék, amit úgy széjjel lehet húzni, mint a harmonikát és akkor huszonöt év előtti ruhákban játszanak rajta teniszt mindenféle hölgyek, kalapban?

Van-e Kegyeteknél orosz hadifogoly által nehéz munkával farragott, elmés konstrukciójú, fából készült lakat, örült érdekes, mert se kinyitni nem lehet se becsukni és most jut eszembe: a nászajándékba kapott tárgyak közül kimaradt, de most pótlólag megkérdezem, hogy van-e Önöknek egy fehérmarvány-utazatból készült Bacchánus, szőlőfürttel

a hajában és villanykörével a kezében?

És most kérem Önöktől tisztelettel:

1. Ha van Önöknél ilyesmi: mire használják?

2. Ha nem használják semmire se, akkor legalább szeretik-e ezeket a tárgyakat valamely oknál fogva?

3. Ha nem szeretik, hanem épp úgy utálják mint az én házamnépe, akkor vajjon miért nem dobják ki?

4. És ha már Kegyetek nem dobják ki, akkor miért nem dobják ki őket legalább nálunk idehaza?

Az országos főcserkész kinevezte a debreceni kerületi cserkésztanács tagjait

Mint jelentettük, a debreceni cserkészkerület tanácsa 14-én, vasárnap délelőtti 11 órakor tartja alakuló gyűlését a Dérimúzeum előadótermében. Az alakuló gyűlése Kiss József tankerületi főigazgató, a tanács elnöke mond megnyitót, majd Rábold Gábor kerületi parancsnok a cserkészmozgalom jelenlőségéről, Zsigó Károly a cserkészmozgalom új útjai címen, Gáspár János a férficserkészetről, Fekete Sándor pedig a kiscserkészetéről tartanak előadást.

Az országos főcserkész tanács elnökét Kiss József tankerületi főigazgatót nevezte ki. Társelnökök lettek: dr. Bátori József és dr. Kun Sándor gimnáziumi igazgatók.

Ugyancsak a főcserkész kinevezése folytán a tanács tagjai lettek: dr. Balogh Sándor városi

főjegyző, Csernak Béla ref. lelkész, Darabos Balázs, dr. Ember Ernő gimn. tanár, dr. Farkas Pál ref. lelkész, Hejnády Gyula, Békéscsaba polgármestere, Kiss Gábor árvaszéki üllök, dr. Márton Béla egyetemi c. rk. tanár, Pohl Ferenc városi gazdasági tanácsos, dr. Rajnavölgyi Géza gimn. igazgató (Szolnok), vitéz dr. Roncsik Jenő tüzoltó főparancsnok, vitéz dr. Sarkady-Mérki Béla alispán (Gyula), dr. Schriffert Béla püspöki helynök (Nagyvárad), Szabó Ferenc, Szolnok polgármestere, dr. Szalasy Rácz Imre tanár, Székely Béla tanító, vitéz dr. Tóth Gyula m. kir. rendőrfőtanácsos, vitéz dr. Zerinyi Szilárd országgyűlési képviselő (Békéscsaba), valamint a cserkészkerület és a megyei szervek parancsnokságai és főtisztviselői.

Református Othont létesít a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség

A debreceni református egyház és egyházközségek vezetőkinek részvételével nagy érdeklődés mellett tartotta meg a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség központi helyiségében a református othont megalakítására összehívott értekezletet. A megjelentek között ott voltak: Uray Sándor, dr. Ferenczy Károly, Kovács József, dr. Farkas Pál lelképásztorok, Nagy István diakonisszaintézeti igazgató, dr. Vekődi Béla, vitéz Zilahi Zoltán igazgatók, a tanítók részéről vitéz Nagy Pál tantestületi elnök, Molnár János, Benyhe Imre, dr. Karalyos Gyula és Németh Bertalan igazgató-tanítók, a Kálvinista Templomegyesület számos nőtagja, a Nőszövetség kiküldöttei, a Péterfia-utcai egyházközség ügyeletének vezetői, valamint az összes egyházközségek és református intézmények kiküldöttei.

A megjelenteket dr. Balogh Gyula MEMSz elnök üdvözölte, majd változta az értekezlet összehívásának célját. A debreceni reformátusok régi vágya egy református othont felállítás. Ez kívánja most megvalósítani a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség, mikor az egyház által rendelkezésére bocsájtott helyiségek két termet a református othont céljaira ajánl fel. A református othont megkötését a jövőben az egész Tiszántúltra ki akarja terjeszteni, ezért a református othont olyanná kell fejleszteni, hogy ott minden vidéki református szállást és ellátást is kapjon, vagyis valóságos othont legyen.

Dr. Balogh Gyula elnök előterjesztését széleskörű vita követte. Dr. Ferenczy Károly, Uray Sándor, Kovács József, Molnár János, Birinyi János, Németh Bertalan és dr. Farkas Pál szólt hozzá az elnöki előterjesztéshez. A felszólalók egyhangúlag örvendezésüket fejezték ki a református othont megalakulása felett. A felszólalásokból kikristályosodott a református othont egész programja. A református othont sorozatos hitvédelmi

előadásokat tartana. Az egyházközségek missziói munkáját összekötné. A református othontban leomlana minden társadalmi válság, mivel egyszerű munkások naponta jöhethetnek össze a legmagasabb társadalmi állásban levő emberekkel. Végül az értekezlet kiküldött: egy bizottságot, amely összeállítja a református othont szervezeti és ügyviteli szabályzatát, amit a presbiterium hagy jóvá.

Zsebtolvaj cigányokat fogtak a villamosban

Özv. Reichl Irméné Csókautca 15. szám alatti lakos tegnap délelőtti az Arany Bika előtt felszállt az egyik pályaudvar felé haladó villamosra. Mikor jegyet akart váltani, vette észre, hogy valaki ellopta pénztárcáját 25 pengő 30 fillérrel. Közvetlen mellette a villamoskocsi peronján két cigányember és egy cigány nő állt.

A károsult a lopás felfedezése után nyomban megállította a villamost és rendőrt hívatott. Megmozdult a gyanúba vett cigányok és egyiküknél meg is találták az elloptott pénztárcát, melyben még hiánytalanul megvolt a pénz.

A három cigányt előállították a rendőrségre, ahol megállapították, hogy Lakatos Mária, Kolompár Péter és Kolompár László erdőhályfalvi lakosok. A két Kolompár azt vallotta, hogy semmi közük sincsen a lopáshoz, azt Lakatos Mária követte el, aki azonban szintén tagad. Mindhármukat őrizetbe vették.

A postavezérgazgatóság az időjárás enyhülésére való tekintettel felhívja a postai csomagok feladóját, hogy a csomagok gyorsan romló élelmiszert ne küldjenek. A csomagok megfelelő gyors szállítása ugyanis nem biztosítható és így a romló élelmiszertartalom esetleg teljesen megsemmisül.

Tizenöt ember meghalt Karcagon arzénmérgezés következtében

Az a gyanu, hogy rovarirtószert került a kenyérbe egy péküzemben — A pékmestert és feleségét letartóztatták — Exhumálják az arzénmérgezés minden áldozatát

Néhány hét óta nagyarányú arzénmérgezési bűnügy tartja izgalomban Karcag városát. Az elmúlt hetekben rejtélyes tömeges megbetegedések történtek, amelyről kiderült, hogy arzénmérgezés következtében. — A karcagi rendőrség erélyes nyomozást indított az ügyben annál is inkább, mert néhány hét alatt tizenötön haltak meg Karcagon arzénmérgezés következtében. Az arzénmérgezés áldozatai a következők: B. Nagy János, Láposi Jánosné, Hegedűs Lajos, R. Tóth János, Nagy Sándor, Sztankovics Imre, Kovács János, Örsi Tóth Imre, Szabó Sándor, Pádár Jánosné, S. Nagy László és Mátyus Péter.

Először az volt a gyanú, hogy talán csávázott búzát öröszített valaki, abból sülték kenyeret és ez okozta az arzénmérgezéseket. Azután arról is beszéltek, hogy patkányirtó-szer kerülhetett a liszt közé.

A karcagi rendőrség végül is megállapította, hogy Hajdú Lajos karcagi pékmesterhez vezettek a szálak, tőle vásárolták kenyeret azok, akik később megbetegedtek, illetőleg meghaltak. Hajdú Lajos hallani sem akart arról, hogy az ő kenyerei mérgeztettek lettek volna, sőt perrel fenyegette meg azokat, akik az ő süteményét tekintették a mérgezés okozójának.

A rendőrség azonban megállapította, hogy Hajdú Lajos nagymennyiségű rovarirtóport vásárolt. Szomszédságában van ugyanis az aggok menedékháza és attól tartott, hogy onnan sok svábbogár özönlik majd át üzemébe. Az arzént is tartalmazó port a dagasztóknak főlé tette a polcra. A rendőrség megállapítása szerint egyszerre a tészta borult a rovarirtópor és belesütötték a kenyérbe.

A 15 halálos áldozaton kívül olyanok is vannak, akik a mérgezésről megbéreltek és orvosi vélemény szerint sohasem lesznek teljesen egészségesek többé.

Hajdu Lajos feleségével együtt dagasztotta a kenyértésztát a kérdéses alkalommal. Ezért mindkettőjüket letartóztatták és beszállították a szolnoki ügyészség fogházába.

Az áldozatok közül máris többet kihantoltak és megvizsgálták belső részeiket. Volt olyan, akiben 64 milligramm arzént találtak, pedig már 13 milligramm is halálos adag. — Kronberg János, a szolnoki ügyészség elnöke valamennyi áldozat kihantolását rendelt el. A belsőrészeket felküldik a vegyvizsgáló intézetnek.

Az áldozatok legnagyobb része egyébként az aggok menedékházában ápoltak közül került ki.

Ismerjük meg városunkat

Domokos Lajos-utca

Sestakerti egyik mellékutca. Egészen bizonyos, hogy ezen az utcán igen sokan laknak olyanok, akik nem is sejtik, ki volt az a Domokos Lajos és miért neveztek el éppen erről az egykori férfiről ezt az utcát. Közlekedési adat arra nincsen, hogy miért éppen ezt az utcát hívják Domokos Lajos utcának, de arról több adatunk van, hogy ki volt Domokos Lajos. A felvilágosodás korának egyik legtehtélyesebb embere volt Domokos Lajos. Nagyhatalmú főbíróként emlegetik. Debrecen bírái mindig fontos szerepet játszottak nemcsak ennek a városnak, de az ország életének menetében is.

Nagy belső és külső harcok edzették meg a debreceni főbírókat, de közben ráérték arra is, amint éppen Domokos Lajos élete mutatja, hogy világirodalmi érdeklődést is tanúsított, mert például ő volt az első Fénelon fordító. Ebben a korban, a XVIII. század végén Európáért forrongó hangulat és új eszmék izzásának korában Debrecen is együtt haladt a kor eszméivel. Főleg a nemzeti nyelv, gondolat szabadság voltak ennek a kornak életet jelentő eszméi. Így találjuk például abban a bírálóbizottságban is a Domokos Lajos nevet, mely bizottság Földi János, Magyar Nyelvkönyv című munkáját 25 arannyal jutalmazta.

Descartes Leibnitz, Kant és Voltaire voltak a kor irányítói. Hatvani István az „ördögös” híru tudós, Sárosvári Pál Szuágyi Sámuel püspök voltak a többek között a kortársai így érthető, hogy a főbírói székbe is olyan fő került, aki kora műveltségének letéteményese volt.

Talán ennek tudható be, hogy pontosan erre az időre esik — amint Molnár Pál írja —, az a kor, amikor a város világi és egyházi vezetősége között hagyományosan fennálló összhang megromlott. Két pártra szakadt a város és ez érezetett befolyását a tudomány és irodalmi életben is. Sina Miklós pártja állott szemben a nagyhatalmú Domokos Lajos pártjával. Domokos Lajos nagyhatalmú főbíró és főgondnok is volt egy személyben s mivel a világi párt győzött a Kollégium

is az ő hatalma alá került és „vezéri egyénisége itt is rendszer változást csinált”. Ettől az időtől eredt a szaktitás a humanistatudományokkal szemben a természettudományokat és a magyar nyelvet karolták fel első sorban. Új és nagyértékű ennek a korszaknak, hogy 1795-ben kimondták a Kollégiumban az általános magyarnyelvű tanítást, ezzel az összes magyarországi iskolák előtt éppen Domokos Lajos kezdeményezése juttatta a magyar nyelvet jelentős szerephez.

Ezt az irányzatot, illetve fel fogást képviselte Domokos Lajos egész haláláig és hatalma, befolyása mindig érvényesült és ez a titka annak, hogy szinte számtalan magyarnyelvű munka a tudomány, főleg azonban természet tudomány minden ágában egy mást érte. Wesszprémy, Földi, Fazekas, Diószeghy sőt Csokonai is hatással volt ez az irányváltás.

A vallási türelmetlenség ellen is harcolt ez a kor s éppen azért talán ez volt a magyar város, Debrecen volt az, mely megbecsülte II. József rendeleteit, melyek a protestánsizmust szabaddá tették. Így értjük meg hogy éppen Domokos Lajos is egyike volt azoknak, akik a kalapos király dicsőretére verset írtak, amint cselekedte ugyanezt Szilágyi Sámuel is.

Minden kort a maga szemüvegén keresztül kell nézni és minden történelmi eseményt, akkor megértjük, hogy miért volt Domokos Lajos kora nagy embe-re, miért hírdet, ma is az utca emléket. Ma a haradó párti, nemzete és városa javát szolgáló patriótá volna ugyanúgy, amint az volt másfél száz esztendővel ezelőtt.

Dr. Pávay Vajna Ferenc főbányatanácsos kitüntetése

A Magyarhoni Földtani Társulat hidrológiai szakosztálya most ünnepelte megalakulásának 25 évfordulóját és ebből az alkalomból a szakosztály Scharfzik Ferenc emlékérmét dr. Pávay Vajna Ferenc főbányatanácsosnak átadták, mint aki a legtöbb gyakorlati eredményt érte el kutatásai során. Az ő nevéhez fűződik a szoboszlói, karcagi, debreceni, szolnoki meleg vízforrások feltárása is.

HIREK

DOLGOZZIASS, HOGY DOLGOZHASS!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálatára február 6-án reggel 8 órától, február 13-án reggel 8 órától: „Nap” Piac u. 1. telefon: 27-73. „Arany egyszerű” Kossuth u. 8. telefon: 24-96. — „II. Rákóczy” Miklós u. 55. telefon: 23-43. sz. — „Sztankay” Szent Anna u. 64. telefon: 25-58.

Balassa József a 80-ik évben

Balassa József, a kiváló nyelvtudós, ma lépett be 80-ik életévébe. Hosszú életét korai ifjúságától késő öregségéig a magyar nyelvtudományának szentelte, mint nyelvjárastanulmányozó, mint helyesírás szabályozó mint a „Tüzetes magyar nyelvtan” akadémiai pályamű társszerzője és mint több rendbeli szótár írója. Nevét legismertebb tette, mint a *Magyar Nyelvtör* szerkesztője, amely feladatát körülbelül 20 évig töltötte be nagy elődjének, Szarvas Gabornak és Simonyi Zsigmondnak méltó utódjaként. — Nyelvtudományi munkásságát Debrecenben is sokan nagyra becsülik, annyival inkább mivel a múlt század végén néhány évig a debreceni állami főreáliskolának volt érdekes tanára.

— **Síremléket állítanak XI. Pius pápának.** A síremléke Pietró Cannioica olasz szobrász készíti el és ajándékolja adja a Szent Péter templomnak.

— **Szombaton este 7 órakor Olasz hangverseny.** Az Olasz Kultúrintézet február 13-án, szombaton este 7 órakor a zeneiskola dísztermében hárfa- és zongorahangversenyt rendez Liano Pasquali Cortese és Miriam Donadoni olasz művésznők közreműködésével. A két fiatal művésznő nemcsak Olaszországban, de külföldön is igen nagy sikereket aratott úgy technikai felkészültségével, mint a zeneművek tökéletes tolmácsolásával. Ez alkalommal Corelli Respighi, Scarlatti, Casella, Chopin, Liszt, stb. művek szerepelnek műsoron. Műsorigénylések a 1 P az Olasz Kultúrintézetben (Hatvan-utca 2. I. emelet). Telefon: 12-04.

— **A mozgósínházak a honvédsaladókért.** A hadbavonultak és elesettek hozzátartozóinak támogatására a Főmértősségi Kormányzó Úr híveise által megindított segítő mozgalomban a debreceni adományok között az Apolló, a Hungária és Víg-színház mozgó egyenként 500—500 pengővel vettek részt. Ezenfelül az Apolló filmszínház szelvényezte 137 pengő, a Víg-színház 57 pengőt, a Hungária mozgó 45 pengőt, a Meteor 7.48 pengőt adományozott.

— **Báró Villani Frigyes balcséte.** Budapestről jelentik: Báró Villani Frigyes meghalt. Miniszter, volt római követ a Váci utca és a Kígyó utca sarkán a járdán elesett és láb-törést szenvedett. A mentők a Fásor-szanaszatóriumba szállították.

— **Cucchetti, ismert magyarbarát olasz közíró,** akinek már hat könyve jelent meg Magyarországról, pénteken délután Budapestre érkezik.

— **Tengeri- és tuskólopás miatt jelentette fel a gazdasági cselédjét Rachbauer Ödön serfésztisztulónak a törvényszék a feljelentett cselédnek, Muzbek Józsefnek most tárgyalta ügyét.** A cseléd tagadott, de ellene tettek vallomást, gazdája is kívánta megbüntetését és így a bíróság a cselédet kéthónapi fogházra ítélte el. Az ítélet nem jogerős.

Fiam esküvőjére...

Erdélyi csillagok de szépen ragyogtok,
Erdélyi leányok szépen mosolyogtok.
Erdélyi esküvőn de jól érzem magam.
A havas utakon eláll az én szavam.

Az én drága fiam megyen esküvőre.
Aztán gyönyörködöm a szép menyegzőbe.
Az ő édes párja, mint egy szép királyi
Körüllát az öröm a székelly egig nő.

Mindkettőnek lelke, tisztá mint az álom.
Szívük tisztaságát úgy érzem, úgy látom.
Ennyi boldogságot, csak az Isten adhat,
Ki világot teremtett, s benne embert tarthat.

Utskoy Sándorné Kálmán Kiss Margit.

Nagymennyiségű altatóval megmérgezte magát

Rejtélyes öngyilkosság a Sarló-utcán

Ugrai Józsefné szül. Lovass Regina 35 éves asszony, taxisofőr neje, az elmúlt éjszaka Sarló-utcai lakásán öngyilkossági szándékból nagymennyiségű Medinal altatószert vett be.

Az életunt asszonyt férje eszméletlenül állapotban találta. Nyomban értesítette a mentőket, akik a belgyógyászati klinikára szállították életveszélyes állapotban. A klinikán mindent elkövettek, hogy megmentésük az életnek, azonban minden kísérlet haszontalannak bizonyult. Ugrai Józsefné néhány órával a klinikára szállítás után, anélkül,

hogy eszméltre tért volna, meghalt.

Az öngyilkosság ügyében kihallgatták Ugrai Józsefné hozzátartozóit, akik elmondották, hogy az életunt asszony már régebben álmatlanságban szenvedett és ezért állandóan szedte altatót. Az öngyilkosság okait itokzatos homály fedi, bár kétségtelen, hogy az utóbbi napokban Ugrainé feltűnően rosszkedvű volt és panaszkodott, hogy nem érdemes élnie. A vizsgáló: befejeztével a holttestet a törvényszéki bonctani intézetbe szállították.

— **Megszünik a szőnyeggyártás, takarókat készítenek a szőnyegfonalakból.** A nagyobb takaróigénylésre való tekintettel az ipari anyaghiánytal a szőnyegfonalak kiutalását 1943 január 1-étől kezdődően megszüntette és a tartálékolt és ezután gyártandó szőnyegfonalakból kizárólag takarókat készített. A szőnyeggyártást — saját készletből — március 31. napjáig engedélyezték, de a fenti idő után még az eszben sem gyártható, ha befejezeten szőnyegek állnak rendelkezésre.

— **Gondatlanságból okozott emberölés miatt került a vádlottak padjára Tóth Lajos egyéki földműves.** A vád szerint hat éves fiát tüzfűtővel küldte ki az udvarra. A gyermek megszuolt egy mély gödörnek a szélén, belezuhant a vízzel telt gödörbe és megfulladt. Az apa azzal védekezett a tárgyaláson, hogy a felesége súlyos beteg volt, a gyógyszerárban volt orvosságért és amikor hazatért, nem volt ideje fáért menni, azért küldte a gyermeket. A gyermek holttestét tíz perc múlva találta meg, amikor keresésére indult, hogy miért nem vitte be a házba a fiát. A bíróság megállapította az apa gondatlanságát, mert a meredek gödört nem kerítette el és ezért 15 napi fogházra ítélték. Az ítélet jogerős.

— **A ruhátlan flú részére Kókayné Tétkár Gizella úrasszony egy ruhadarabot küldött.** Az adomány átvehető a kiadóhivatalunkban.

— **Elloptak tíz darab hatkörös kenyert.** Kormányos Gáspár hajdúhadházi pékmeztől. A csendőrség keresi a kenyértolvajokat.

— **Kilencszázhusz pengő ellopásáról tett jelentést a nádudvari csendőrségben id. Boros Mihály gazda,** akinek házában nagyobb muláság volt és sok vendég fordult meg a háznál. A feljelentés szerint az asztalfiókót nyitotta ki a tettes álkulcs segítségével. Két nap múlva a gazda azt jelentette a csendőröknek, hogy megtalálták a pénzt a ruhásszekrényben és visszavonta a feljelentést.

— **Besutranó tolvaj ellopta a tőlükabá ját Bellegrádi Ernő ingatlanközvetítő, Bősörmenyi-út 5/c szám alatti lakosnak 300 pengő értékben.** A károsult feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást.

Nyolc kisémer nyerte a főnyereményt

Az osztálysorsjáték 300.000 pengős nyereményét nyolc kisémer nyerte. Az egyik budapesti körüti sorsjegyzetből került ki a szerencsés sorsjegye. A szerencsés nyerők között van egy kiskereskedő, egy bádógosmester, vidéki földműves, magánzó nő.

— **Az osztálysorsjáték húzásan 300.000 pengőt nyert:** 55618, 5000 pengőt nyert: 62638, 3000 pengőt nyertek: 58749, 68159, 2000 pengőt nyertek: 10996, 24978, 81205, 1000 pengőt nyertek: 44204, 68308, 79916, 84328, 93612, 800 pengőt nyertek: 20072, 29161, 31534, 56828, 80572, 80864, 90163, 90982, 600 pengőt nyertek: 17964, 24852, 38018, 29219, 42314, 45776, 53221, 64765, 500 pengőt nyertek: 3636, 7217, 16801, 17484, 24106, 25774, 26441, 34709, 39613, 42275, 48966, 50329, 76128, 76828, 77941, 88124, 91668, 92683, 99573, 300 pengőt nyertek: 140, 225, 375, 515, 2120, 3754, 5094, 5840, 5916, 8778, 11571, 16811, 18466, 21397, 22889, 23818, 25789, 26875, 28397, 30404, 31703, 34628, 34792, 36614, 37564, 39638, 41248, 43249, 45891, 46972, 51700, 54857, 58142, 60519, 60902, 61399, 62069, 63061, 63276, 65508, 75600, 79729, 83614, 84814, 86088, 87768, 87869, 87895, 88011, 88901, 91601, 92848, 93572, 87599, 99490, 99573.

— **Revolveres merénylet az argentin közoktatásügyi miniszter ellen.** Rothe argentin közoktatásügyi miniszter ellen tegnap, szerdán, revolveres merénylet történt. A tettes négyseres rájót, de egyszer sem talált. Pedro Verges, a mezőgazdasági és állatorvosi egyetem volt tanára később jelentkezett a rendőrségen és beismerté, hogy ő lőtt rá Rothe miniszterre. Esztendővel elbocsátották állásából s azóta nem tudta elérni, hogy visszahelyezték. Valomára szerint ezért bosszút akart állni az illetékes miniszteren. Rothe minisztert különben nemrégiben jelölték az elnökségre.

— **Rendelet jelent meg,** hogy a személyszállításra használt felvonók tüzelfőanyagot is lehet szállítani 75 kilós súlyig, olyan csomagolásban, hogy ne szóródjon szét a felvonóban. Ez a rendelkezés is mutatja, hogy a tüzelfőanyag milyen megbecsülésben részesül napjainkban.

— **Budapestben elfogták fekete-piaci tevékenység miatt Kovács Mór terménykereskedőt,** aki a zab termését a fuvarosnak 140 pengőért adta. — Veliki János kispesti borkereskedő 600 százalékos drágítással adott el talpbőrt. A drága talpbőrt Bodnár Gyula cipész vásárolta meg, aki a cipőket feketén 120—200 pengő árban értékesítette.

— **Harmincezerpengős fülbevalóval büszkélkedett Várpalotán Dudás Katalin szobaleány,** akire felfigyeltek a csendőrök. Kérdezték, hogy honnan szerezte az értékes fülbevalókat. A szobaleány azt mondta, hogy a fővárosban vette 25 pengőért, mert azok csak üvegből vannak. Ékszerész vizsgálta meg a fülbevalókat és megállapították, hogy valódi briliáns. Végül is kiderült, hogy a leány volt gazdájától. Fűredi Béla budakeszi borkereskedő lopta az értékes ékszer.

— **Horvátországban 19 napon át megszakítás nélkül rengett a föld** és a boszniai részekben sok kárt is okozott a földrengés. A rengések Imocka községben okozták a legtöbb kárt. Minden ház megsérült és sokan meghaltak a lakosok sorából. Egy hegyi falura 200 méter magasból rázuhant egy szikla és sok házat eltemette. A horvát kormány külön törvényben igyekszik a lakosok segítségéhez szükséges anyagiakat előteremteni.

Az ékszeresaló ügynökök újra felbuktrantak Debrecenben

A közelmúltban beszámoltunk arról, hogy két férfi számos debreceni lakost károsított meg olyan módon, hogy beállítva egyes házakhoz s az egyik budapesti cég nevében felvállaltak ékszerkebe fényképek beégetését. Az ékszerkeket az előleggel együtt átvették és azután többet nem látták a két, valószínűleg a fővárosból lerándult szelthamost.

A közelmúltban újra feltűntek Debrecenben az ékszeresaló ügynökök és megjelentek Pál Ida Szepesség utca 3. szám alatti lakosnál, ahol szintén ajánlatot tettek bármely ékszerbe illesztésen, művész kiutalban beégetendő fényképre. Pál Ida gyanútlanul feladta a megrendelést egy ezüst cigarettatárcába beégetendő fényképre mire a két ügynök a tárcával, 12 pengő előleggel és a fényképpel elkövetkezett, hogy néhány napon belül megküldik a beégetett fényképet. Azóta azonban hasztalan várta a megrendelt beégetett-képes cigarettatárcát megérkezését, végül a budapesti céghez fordult, ahonnan azonban azt az értesítést kapta, hogy nem is tudnak a rendeséről. A károsult feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást az ékszeresalók kézrekerítésére.

— **Ellopták a kiterített fehéreműt Fábán Erzsébet Komlóssy-út 7. szám alatti lakosól 400 pengő értékben.** A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Tízpengős lopásért két-hónapi fogház.** A debreceni törvényszék elé került lopás miatt Lakatos Róza hajdúhadházi cigányasszony, akit azzal vádoltak, hogy tíz pengő kikapott Biri Lajosné debreceni asszony kezéből Hajdúhadházon az utcán s elszaladt a lopott pénzzel. Kiderült a tárgyaláson, hogy Biriné azért utazott Hajdúhadháza, hogy élelmiszert vásároljon. A cigányasszony vállalkozott arra, hogy elvezei olyan házhoz, ahol lehet vásárolni, Biriné elővette a pénztárcáját, és öt darab tízpengőst előkészítelt a vásárláshoz, ebből kapott ki egyet. A pénzből a cigányasszony vásárolt magának élelmiszert és adott Lakatos Arankának is. A bíróság Lakatos Rózst, aki már volt büntetve, elítélte kéthónapi fogházra, Lakatos Arankát pedig orgazdaság miatt itélték el egyhónapi fogházra. Az ítélet jogerős.

— **Nagyon nehéz helyzetben van egy Aradról menekült asztaloslegény, Takács Ferenc,** aki héttagú családjával, köze öt kis, egyévestől nyolcéves korú gyermekkel jött át a határon. Jelenleg dolgozik egyik debreceni asztalosmesternél és a város is kiutalt számára lakást a Kishegy-úti szükséglakásoknál. — azonban mivel minden ingóságát és vagyonát ott kellett hagynia, a lakás berendezését most szeretné be, hogy öt kisgyermekét legalább ágyba fektethesse. Felhívjuk a nehéz helyzetben levő magyar testvérünkre Debrecen jösvívű közönségének figyelmét, segítsenek rajta. Takács Ferenc családja február 15-ikéig a volt Zita árvaaházban van elhelyezve, de már 15-én el kellene foglalni a lakást és akkorra volna szüksége néhány berendezési tárgyra.

— **Halálra ítélte a Kúria Veres Árpád gencelcei legényt,** aki megölte a 12 éves Péteri Józsefet, akit anyja küldött 320 pengővel a közeli fűrészelésre, hogy adja át ott a pénzt az édesapjának. A gyermek, aki a legény szerkeére felkérkedett az úton elmondotta, hogy mit visz magával. Az elvetemült legény a gyermeket becsalta az erdőbe és megfojtotta, majd fejét kövel verte szét. A szörnyű gyilkosságot nézte és nem akarta dályozni meg Veres Árpád társai Fejér Imre, sőt a zsákánybőr részt fogadott el. Ezért öt tízezer fogházra ítélték el.

GYÁSZROVAT

Bilkei Papp Gábor okl. gazdasági, nyug. jószágfelügyelő 67 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délután 1/4 órakor lesz a köztemető díszravatalozó terméből. Lakás: Poroszlai-út 15. Dankó temetkezés.

Citromokat lopott, hogy burgonyát vásárolhasson. Horog Gáborné debreceni asszony Kossuth Géza fűszerüzletéből ellopott 23 citromot, de a lopáson rajlavestett. Bírószék elé került, ahol azzal védekezett, hogy ő csak azért lopott citromot, hogy eladja és burgonyát vásárolhasson, mert nem volt annyi pénze, hogy az ételmezőséhez szükséges burgonyát beszerezze. Az asszonyt a bíróság háromnapos fogságra ítélte el.

Hirdetmény. Hajdú vármegye központi járásának főszolgabírájától a „Vámospercsi Vadasztársulat” Vámospercs község határában levő vadászterületen a kártékony és ragadozó állatoknak méreggel való pusztítására kért engedélyt. Azok, akiknek a méreggel való pusztítás ellen kifogásuk van, észrevételeiket 3 napon belül Vámospercs község elöljáróságánál, vagy Hajdú vármegye központi járásának főszolgabírájánál tegeyék meg. Debrecen sz. kir. város elsőfokú közigazgatási hatósága.

Minden élelmiszerjegyét elvesztette egy szegény napszámos. Erdélyi Gábor napszámos, Veres-utca 32. szám alatti lakos tegnap elvesztette cukor-, petróleum-, kenyér-, szappanjegyét és vásárlási könyvét. Családjával együtt nagyon nehéz helyzetbe került. Ezúton kéri a megtalálót, szíveskedjen a megtalált élelmiszerjegyeket, melyek — tekintve, hogy a rendőrség az élelmiszerjegyek elvesztéséről valamennyi üzletet értesítette — anélkül is értéktelenek számára, címére eljuttatni.

Iszterváci istentiszteletek rendje: Pénteken este mindkét templomban 5 órakor. Szombaton reggel mindkét templomban 7 órakor. Szombaton délelőtt a Kápolnási utcában 10 órakor, délután a Kápolnási utcában 3 órakor. Szombaton délután mindkét templomban 5.50 órakor, — Kőznapi reggel mindkét templomban 6.30 órakor. Kőznapi este mindkét templomban 5.15 órakor.

Üzenetek a frontról

Donka Sándor honvéd a 245/03 tábori posta számról kéri édesanyját, testvéreit és menyasszonyát Debrecenben, ne aggódjanak, egészséges, jól érzi magát. Kéri, ha késik is, várják türellemmel megérkezését. Mindnyájukat szeretettel csókolja.

Tiszacsegére és Debrecenbe üzen Fabián Sándor szakaszvezető a 245/90 tábori postaszámról. Kőszönti szüleit és menyasszonyát, egészséges, mindnyájukat szeretettel csókolja.

Püspökladány. Dr. Hegedűs János zászlós közli szüleinek új címét: tábori postaszáma 113/90. Kéri, a jövőben erre a címre írjanak. Szeretők csókjaikat küldi.

A 285/83. tábori postaszámról megnyugtató üzenet küld több debreceni honvéd. Máty László szakaszvezető, Magyar László szakaszvezető, Ábrók János szakaszvezető, Csiki Sándor tizedes, Titulán József, Székely Gyula honvéd.

Hajdúsámsonba üzen Bede József hadapródormester a 115/04 tábori postaszámról. Értesíti szüleit, hogy a csomagot nem kapta meg. Levélben bővebben válaszol. Hozzáértőknak csókjaikat, ismerőseinek üdvözlőit küldi.

Száz községet nyilvánítottak Somogyban vészterületté a ragadósszaj- és körmőfájásjárvány miatt.

Felhívás a zsidó hadviseltekhez! Rosner Miklós bajtársunk a haza szolgálatában meghalt. Temetése ma délután 12 órakor. Temetésén a megjelenés bajtársi kötelesség. Kegyeleti albiz. elnök.

A fogházat akarta elkerülni és ezért halotti levelet állított ki magáról. Ács Elemér nagygyejői adóügyi jegyző: háromnapos fogházra ítélték és amikor az ügyészség felhívását megkapta, hogy büntetését kezdje meg, ráírta a végítéletre, hogy a címzett meghalt és Gyöngyösi Imre kisegítő irodissal a körjegyzőség hivatalos pecsétjét is ráütötte az iratra, igazolva, hogy meghalt. A debreceni tábla annakidején Gyöngyösi: hét hónapra, Ácsot tíz hónapra ítélte el. A Kúria ezt az ítéletet most helybenhagyta.

A eszegrádi élelmiszerpanama ügyében többszáz tanuló kérdezik meg. A bünyvadi eljárás adatai szerint visszaélések történtek cukor-, liszt-, cipő- és korpatalványokkal.

Elhalasztották a debreceni levették tekaji siversenyét. A debreceni városi levéteparancsnokság február 14-ére tervezte siversenyét Tokajban. A versenyre több mint száz nevezés futott be. A megváltozott körülmények miatt most a levéteparancsnokság kénytelen volt a siversenyét elhalasztani. A verseny új terminusa február 20. Ha addigra a hívószavak megjavulnak, ezen a napon fogják lebonyolítani az érdekesnek ígérkező versenyt, amelyben a legjobb debreceni siversenyzők mérik össze tudásukat.

Meghívás

A Magyar Evangélikus Munkásszövetség debreceni csoportja, f. évi február hó 28-án, vasárnap délután 3 órai kezdettel a Szövetség központi helyiségében, — (Hatvan u. 1. I. 38.) közgyűlést tart, melyre a szövetség minden tagját tisztelettel meghívja a vezetéséig.

Tárgysorozat:
1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Az 1943 évi költségvetés bemutatása.
4. Az 1942 évi zárszámadás bemutatása.
5. Esetleges indítványok.
Indítványok csak az esetben tárgyalhatók, ha közgyűlés előtt legalább nyolc nappal a vezetőséghez írásban beadatnak.
Debrecen, 1943 február 11-én.
A Magyar Evangélikus Munkásszövetség vezetősége.

DEBRECZEN 7. OLDAL 1943. II. 12.

a gyengeerejű bojtárlegények akárhányszor nem győzik meg a vízhez.

Bojtos bojtáremberek alig láthatók az ország legnagyobb közlegelőjén olyan bojtárok, akik a legeltetés módját is értik.

Igy lehet az, hogy a hortobágyi élethez hozzá nem szokott jószág az ottani közlegelőn satnyul, nem fejlődik. A rendszertelen, gondtalan legeltetés sok bajnak szülő oka éppen úgy, mint a nem kielégítő itatás. Emberi erő, sajnos, mint fentebb már említettem nincs kellő és megfelelő minőségben és mennyiségben rendelkezésre s így, idő mikor még ennyi sem és ilyen sem lesz. Tekintsünk vissza a múltba. Volt korszak, mikor az „ökördi”-ön jargányos szivatytával merték a vizet annak már 5-6 évtizede, talán az ökördi nevezetes Csáky senator idejében, aki az első szélfogó erdőt is telepítette — az akkori öreg gazdák minden ellenvetése dacára.

De nincsen hűsz esztendeje az egyik hortobágyi gulyagazdaság vízhozó szélmotor felállításáról tárgyalt egyik budapesti mezőgazdasági gépgyárral. Az emberi erő pótlására, ime már a múltban voltak kezdeményezések és mielő ne lehetne a közeljövőben ilyenek, meg is valósítani, a legnagyobb város közlegelőjén, midőn a háború s a gazdasági viszonyok folytán kevesedik a kilitás arra, hogy a vízellátás, — a sok esetben kevésvízű kutakból emberi erővel kellő biztonsággal legyen. A szarvasmarha értéke emelkedőben van, az eredményes tenyésztés a felfokozott fogyasztás mellett elsőrendű kötelesség a közlegelők érdekében. Sajnos, mikor a szaporulatot kell feltétlenül fokozni a hortobágyi közlegelőn, a borjú szaporulat elmaradásának sok ilyen aprócseprő oka kerül elő, de nem utolsó közte az sem, hogy az állattenyésztési alap bikái télen, tavasszal rendszerint kellően abrakolva vannak, mikor pedig aprillás második felében a gulyák közlé kerülnek, Istenre és a földmezőre bízódnak. Isten kegyelme megmarad, de a földmező legelőbbször a fedezetési idő közepén már cserben hagyja őket s ekkor legfeljebb egy kis szénapótlékot kapnak, ha a pásztork el nem fejtetik kiverni őket a gulya körül. Mutatkoznak és megvaannak a nagy gulyákkal kapcsolatosan a legeltetési rendszerben hibák is a hiába való tapasztalása állásan reggelenként fél délig ácsorgás stb.

Ha szakszerűen akar eljárni a tenyésztési kérdésekkel első sorban kötelességszerűen foglalkozni hivatott hortobágyi intéző bizottság, akkor feszítse meg minden erejét a nagygulyák elaprózására s egyúttal hasson oda is, hogy a hágó bikák, — ne a maguk kenyerén teljesítsék feladatukat, hanem megérdemelt abrak porciójukat a fedezetési időben is kapják meg. Gazdák tudják azt ellenőrizni, hogy az abrak a bikáké legyen. Közben ne az legyen, amit a pásztor akar, hanem amit a tenyésztés érdeké megkíván.

Ahány kút van egy-egy gulyajáráson, legyen annyi gulya, így nem lesz sem 300, sem 400, sem 800 vagy több egy falkában és ha a legeltetési szabályrendelet szerint minden 50 ténhez meg lesz az egy jómínőségű hágó bika, akkor egészséges tehének után lesz borjú is, mert a bikák nem a bömbölésben, az egymással vívódásban élik ki magukat s megfelelően abrakolva olyan testi erőben lesznek, mely erőben kötelességüknek eleget is tudnak tenni. Nem úgy, mint a ma divatos rendszer mellett, mikor a hágatási idő végére teljesen leromlanak s az eredmény, a tehének meddőn maradása.

Ez a gulya elaprózás a gazdasági jó oldalán kívül, a mai oly sokat emlegetett szociális szempontokat is kielégíthetné. Nem 6, hanem 10-15 ténhez gulyás is lehetne ugyanannyi család számára adva kenyeret, míg a több kiadás megtérülését a tehének nagyobb súlygyarapodásában és a szaporulás nagyobbszázalékában találna meg a gazda.

Addig pedig, míg megtörténhetik az, hogy a hortobágyi közlegelői tehén-gulyák fokozatosan ötvenes gulyákká alakulhatnak át addig célszerű lesz a bikákat

KÖZGAZDASÁG

Teljesen megszűnt Debrecenben a fertőző sertésbénulás

A pallagi gazdasági akadémián előfordult fertőző sertésbénulás kapcsolatban az ötödik állategészségügyi kerületben a betegség az elsőfokú állategészségügyi hatóság — Nagy Lajos főállatorvos javaslatára — megszüntetést nyilatkozta.

Ezzel a hatóság a helyi zárlatot feloldotta. Most már csak a hatodik és a hetedik kerületben áll fenn — a Mikepérestől 10 kilométernyire

— a helyi zárlat, ennek azonban már gyakorlati jelentősége nincs, mert egy-két napon belül itt is megtörténik a feloldás és így a vészkerület is megszűntetik.

A fontos az volt, hogy a betegség fészket sikerült teljesen elszigetelni és ott a bajt véglegesen megszüntetni, ezért kerülhetett sor tegnap a pallagi kerületben a zárlat feloldására.

A hortobágyi közlegelőről

A múlt napokban egyik napilapban kis cikk jelen meg — „Több borjút több tejet a Hortobágyról” címmel, mely cikk az ott folyó tenyésztési rendszeren óhajtaná változtatni. A kérdés illetve a cím elsőfelére meg is mutatja, hogy lehet azt teljesítésbe vinni, míg a másik felére adós marad a megoldással, mint ahogy természetesen adósnak is kellett maradnia, hiszen azok az általa „renyhe” néveléssel „tehén” gulyák éppen úgy mint az ötvenes és cifragulyák nem fejősorok hanem a tisztán szaporulatukért tartott alföldi magyar jellegű tenyésztőcsoportok kisebb-nagyobb csoportjai.

Ha a cikkben célul kitűzött több borjú nyereségre elérhető legyen, ahhoz a mód és példa a cikkirő szerint is mutatkozik a ötvenes gulyában. Ne tessék itt ma megállni, sürget a holnap.

Tessék a gulyákban a tehének számát kevesíteni. Nem 3-400, hanem van olyan gulya is, hol 800 ténhez legel egy csoportban. Városi ember talán el sem tudja képzelni hogy történik ezen nagy falkák itatása, de akik ismerősek is a dologgal, azok is tudják hogy mindenféleképpen, de nem jól. Amelyik ténhez erős és élmes, iszik, amelyik gyengébb és élehetlenebb szomjan megy el a vályutól. Ma már a számadó pásztork nincsenek abban a helyzetben hogy meglett ember bojtárokat tartanak, akik igazán tudják húzni a vizet, hanem mindenféle felcseperedett suhancokkal kell kinföldniük kik legelőbbször esetében elfelejtik az előbbi itatásnál üres maradt vályút előre telehúzni vízzel, mielőtt a gulyát a kútra buktatnák. Így a jószág némely része megkerődzik, mire az iváshoz jutna, mert

HA MÉG EGYSZER AZT ÜZENI!...

— Kossuth Lajos életregénye —
Írta: Hegyaljai Kiss Géza

(77) (Minden jog a szerzőé.)

HONVÉDDICSŐSÉG

Kossuth legjobban szeretné személyesen venni át a fővezérséget. De nem veszi magára a felelősséget, hogy avatatlansága legyen oka az esetleges balsorsnak.

Görgey most már győzelemről győzelemre vezet hadait. Április 2-án Hatvannál, április 4-én Tápióbicskén győz. Április 8-án Isaszegnél Klapka, a Damjanich, Aulich, Nagy Sándor honvédekkel döntő diadalt arat Windischgrätz és Jellasics hadjai felett.

Pestig nyomul előre. Gödöllőn, a főhadiszálláson Kossuth is megjelenik. Innen a hűsvéti ünnepeken kiáltványt ír. Ujra buzdítja nemzetét a fenyegetett szabadság védelmére.

Ezt írja:
— Annak, ki magyar, büszkén kell fölemelnie fejét, mert megélt a szolgasággal fenyegetett nemzet dicsőségének legszobott napjait. Jelszavunk: Előre!

Április 10-ike Vácznál, április 19-e Nagysallónál szerez babért a honvéddicsőségnek. Vác-

nál Damjanich 3. és 9. százalójának veressipkás honvédek tűnnek ki. Még Görgey is ezt mondja:

— Dicsérettel hajlom meg vitézségeket előtt, mely nagy őseitekre méltó tettekkel a magyar nevet örök időre felmagasztalja és titeket a világ legbátrabb seregei közt első sorba tesz!

Április 26-án Görgey 24.000 hőse Schlick 30.000 emberének megverésével szabadítja fel Komáromot. Kossuth ezt az ütközetet nevezi a szabadságharc legfontosabb csatájának.

Május 21-én Budavárát foglalják el a honvédek. Az osztrák haderő már régebben kivonult a várból. Henczi Artúr parancsnok 4700 emberrel vállalja a védelmet. Henczi Debrecenben született. Görgey magyarnak tartja. Május 4-én levelet ír neki: Adja át a várat. Henczi válaszul Pestet löveti. Bombáztatja is. A lánchid aláaknáztatja. Görgey töröti a bástyákat tüzeivel. Május 21-én hajnalban általános támadás. Nagy Sándor honvédek maga vezeti. Hamarosan fenn vannak a vár egyik helyén. Görgeynek jelenti: Honvédek úgy küzdenek.

mint az oroszok. — Henczi ualálisan megsebesül. Alnoch ezredes a lánchid kamarájába rohan. Levegőbe akarja repíteni. Hatalmas robbanás. Az ezredes a robbanás darabokra szakítja. A lánchid áll továbbra is. Hét órára a bástyákon magyar zászlók lengenek mindeütt. Az összes honvéddicsőlő alkaj ember feletti hősiességgel küzdenek Budáért. Mikor összeszámolják a honvédek, 386 harccsal kevesebb. A győzelem öröme este táncvigalom. — Örömben úszik a város és az ország. Ismét miénk Buda!

ELJEN KOSSUTH, A KORMÁNYZÓ

És ezek között a fényes győzelmek között történik 1849 április 14-én a debreceni függetlenségi nyilatkozat kihirdetése.

Mik ennek az előzményei? A debreceni függetlenségi nyilatkozat a nemzet ünnepes tiltakozása a császári önkény ellen. Nem jönne létre, ha életre nem hívja Bécs. A császár, a koronázatlan, Ferenc József május 4-én kiadja az úgynevezett olmtzi alkotmányt. Ez az oktrojált, kényszerített alkotmány Magyarország alkotmányát hatályon kívül helyezi. — A március 15-i vívmányok az új alkotmánnyal, az olmtzi-vel nem férnek össze.

Kossuth március 13-án tér vissza a táborból. Ott már előbb Görgeyvel s annak tisztjeivel közölte, hogy az olmtzi alkotmányra függetlenségi nyilatkozattal kell felelni. A fővezér ezt nem tartotta eléggé időszzerűnek. Azonban nem tiltakozott ellene. Nem tiltakozott a tisztikar se.

Kossuth ekkor Debrecenben terjeszti elő a nyilatkozatot zárt ülésen. Többséget szerezni nem tud. De nem olyan erős a képviselőknak az uralkodó házhoz való hűsége, hogy nyíltan akadályozni kívánják.

Később több politikus írja az emlékiratában, hogy ő ugyan ellenezte volna, de az — életveszélyes volt. Ez mesebeszéd. — Kossuth olyan szelídelelkű ember, hogy ő senkit nem erőszakol életveszélyes fenyegetéssel, ha erőszakolásra valóban szükség van.

A szabadságharc egyik legfenségebb jelene a függetlenségi nyilatkozat kiadása. — Kossuth helyesen fogja fel. Az uralkodóháznak csakugyan talnulságos feleletet kell adni alkotmánykibzó fellépéséért. — A nemzet életére törő dinasztia-vel szemben az egyetlen önértetes, méltóságához illő felelete az a magyarságnak.

Ez a cselekedet kellő ünneplésséggel meggyébe a debreceni Nagytemplomban.

(Folyt. köv.)

